

NÉPÜNK

REDAKCIÓSÁG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.

Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő:

Wasserstrom Sándor — Leitner Zoltán

Felolvasó szerkesztő:

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Hittközségeknek és vállalatoknak 300,
magánosoknak: egész évre 300, félévre 150,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 25 ct,
180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—6 Dollár.

Az arabok megjelentek a királyi bizottság előtt

Ujabb zsidóellenes kilengések küszöbén

Jeruzsálem. A legfelsőbb arab komité, az elmúlt napokban visszatért Aun Abdul Hedi elnökielével ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy megjelentek a királyi bizottság előtt. A „Falesin” interjú közli Emir Abdulah idit, aki a bojkottot élesen elítéli és az iraki Ghazi király és Ibn Saud nevében kijelenti, hogy ellátják a királyi bizottság bojkottolását. A „Falesin” azt is megírja, hogy Fauzi Kaukdji felkelővezér is ellátja a bojkottot.

Az arab tanuk kihallgatása a jövő hét elején kezdődik. Először a mufti jelenik meg, utána Aun Abdul Hedi Nashasibi, Sidkey Dajani, Emil Ghory, Dsemal Husseini és Nablus polgármestere. Egyidejűleg a legfelsőbb arab komité felhívást bocsátott ki, amelyben felhívják az arabság figyelmét arra, hogy csak a komitén keresztül adják elő esetleges panaszokat.

A Palesztina-mandátum megszüntetését követelte a jeruzsálemi főmufti a királyi bizottság előtt

Kedden délelőtti jelentek meg a legelső arab bizottság képviselői a királyi bizottság előtt. Az arab vezetők első szószólója Husseini, a jeruzsálemi főmufti volt, aki a palesztinai arabok nemzeti függetlenségének eszméjét hangoztatta. A főmufti többek között a következőket mondta: — Hagyjanak fel azzal a kísérlettel, hogy Zsidó Nemzeti Olthont teremtsenek Palesztinában és haladéktalanul és teljes mértékben állják be a zsidó bevándorlást és zsidó földvásárlást. A mandátumnak is meg kell szűnie Palesztina felett és ahelyett szövetségi egyezményt kössön Nagy Britannia az arabokkal. A főmufti végül azt mondta, hogy a zsidók le akarják rombolni az Omár mecsetet és fel akarják építeni a Szentélyt.

A fenyegető tartalmu arab jegyzék illátásba helyezi, hogy ha az angol kormány elzárkózik a főmufti által előterjesztett követelések teljesítése elől,

ugy újabb és méreteiben nagyobb szabású felkelés tör ki a közel jövőben.

Hogy Palesztinában milyen elvadult propaganda folyik a zsidóság ellen, arra jellemző képet nyújt a Londonban megjelenő „Everybody's” című lap, mely azt írja, hogy Palesztinában az arabok nő szükségben élnek. Kevés a nő és az izgatók szerint ennek is a zsidók az oka, mert az arab urak, akik jöpenzen eladták földjeiket a bevándorló zsidóknak, a hatalmas sun mák birtokában 5—6 feleséget vásároltak megúrnak, a szegény araboknak ezért nem jut egy feleség sem.

Nem szűnnek az atrocitások.

A palesztinai sajtó egyre sürgetőbbben figyelmezteti a hatóságokat az utóbbi időben egyre sürűbben elt forduló gazdálattal, amelyet egy újabb sorozatos arab támadás előjelének vehet.

Arabok temették meg éjszaka a sefedi temetőt is, sírköveket lörték össze és lövöldöztek a temetőben. A hatóságok jelenlése szerint, szíriai arabok a palesztinaiakkal egyetemben „szirpalesztinai vasfront” révén likos szervezetet létesítettek. A szervezet célja az, hogy zsidóellenes kilengéseket készítsenek elő Palesztinában. A rendőrség egyik része különleges feladatot képez, hogy ezt a likos szervezetet ellenőrizze. Angol katonai osztagok, rendőrszettek vezetésével átkutatják az összes palesztinai részeket.

Zsidóellenes kilengések Byalisztok mellett

Varsó. Byalisztok közelében Czyzew községben súlyos zsidóellenes kilengések voltak. Számos zsidót súlyosan megsebesítettek. Valamennyi zsidó üzletet bezárták a pogromszerű jelenségek alatt. Harminc pogromban résztvevőt letartóztattak. Ugy vélik, hogy ez a nemzeti demokraták egy bosszúja, amiért két czyzevi agitátort a koncentrációs táborba szállítottak. Selig Jellin nevű, czyzevi zsidó pol-

gár a szenvedett sérülésekbe belehalt. Lipse Weinbrunn és Chaim Jakubovsky sebesülteket a varsói kórházba szállították.

A vilnai egyetem a korácsonyi szünet után is zárva marad, az akadémiai szenátus határozata alapján, mert nem írja bizonyosnak, hogy a kilengések nem fogják újabbán ismétlődni.

Csehszlovákiában keresztelkedik ki a 200 bucuresti zsidó

Bucuresti társadalmi életét még mindig élénk izgalomba tartja annak a 200 bucuresti zsidó családnak esete, akik mint ismeretes ígemesen át akartak térni a román ortodox vallásra. Székely nacionalista körök azonban közbevetették magukat és ennek hatására a bucuresti görög keleti egyház megtagadta a kikeresztelkedni akaró zsidók

kérését. Most az a hír járja a bucuresti sajtóban, hogy a 200 zsidó család változatlanul kitart kitérését szándéka mellett és amennyiben Romániában nem sikerülne magukat felvételezni az ortodox egyház kötelékébe, úgy Csehszlovákiába mennek át és valamelyik ottani parochián veszik fel az görög ortodox hitet.

Egy nép a kinpadon!

Nem először irunk erről és — sajnos — nem is utoljára. A jelenkor szeleme nem változott egy jottányival sem, a faraói idők óta. Akkor is égrekiáltott a zsidók szenvedése, amikor még az ókori népek primitív környezetében élt és most is égrekiált a tengernyi szenvedés, bár a piramisok helyét a felhőkarcolók foglalták el és a harci szekerek helyett, tankok dübörögnek és a hielográfákat, a sajtó rotációsai helyettesítik.

Izrael gyermekeinek jajkiáltása égrekiált és érdemes újra áttekinteni a világ zsidóságának jelenlegi helyzetét. Mindenütt komor felhők borítják el a horizontot és nagyon kevés helyen szüremlik át egy csekélyke napsugár.

Lássuk csak Németországot? A „dicső” Harmadik Birodalom, ahol épen négy évvel ezelőtt vette át uramát a hitleri éra. Évbőlére nemhogy enyhült, inkább erősödött a zsidógyűlölet. A nürnbergi törvények a múltébben még diffamálóbbak lettek a zsidóságra nézve. Se morális arcucsapáshoz hozzájárul az is, hogy gazdasági téren is mindinkább elveszti maga alatt a talajt a németországi zsidóság. Az utóbbi időben számtalan iparvállalat és üzlet került árja kezekbe és ezek a pozíciók soha többé nem szerezhetők vissza a zsidóság számára. A gyűlölet folyton erősödik és ugylátszik mindaddig tartani fog, amíg a jelenleg alig négyszáztezernyi zsidóság, vagy elvándorol, vagy a teljes megsemmisülés nirvándjába zuhan.

Lássuk talán Lengyelországot? Micsoda enerata rezervoár ez a lengyel zsidóság immáron évszázadok óta? Ez a zsidóság tette lehetővé, hogy tengernyi értéket menekülhetünk el erről a vén és bűnös földrészebről a tengereken túlra. Az amerikai zsidóság létének alapját adta meg, meg a palesztinai ujjáépítés legjobb erőt. Semelket oltmaradt három és félmilliónyi zsidóság, rendkívül sok szellemi értékkel, de annál hiányosabb anyagiakkal. Ennek a zsidóságnak sorsa is szomorú és keserves. Naponta újabb törvények és rendelkezések adtak ki és a zsidóság olyan kétségbeesett helyzetben van, amilyenbe még a középkorban sem volt. A lengyel slachta uralma német mintára dolgozik és hogy többet ne említsünk, a vágatási illatom „humanizmusa” végzetes csapást jelent a lengyel zsidóság millióira.

Most az evakuálás programja az, amivel illetékesek és illetéktelenek állandóan foglalkoznak és egy millió zsidónak kitelepítését tervezgetik. „Csak” két dolog hiányzik még a tervezhez. Hogy hova? És hogy milyen eszközökkel, mert pénz sincsen erre a célra. Éhség uralkodik a lengyel földön a zsidó nincstelenek között, deprimált hangulat, kilátástalan jövő, értékes kétségbeesés, amelyből semmi remény nem dereng a jövő szempontjából.

És Szovjetországban? Mi a helyzet a fascizmus ellenpórusán a szovjetek birodalmában? Itt nem lehet vágyon-

Heti számunk 12 oldal

elkobzásról beszélni, mert ezt 18 évvel ezelőtt végrehajtották zsidókra, nem-zsidókra való tekintet nélkül. Ezenben itt egy pszichikai sterilizálásról van szó. Az orosz hárommilliónyi zsidóságot leamputálták a világ zsidóságnak testéről. A ma élő zsidóság összlélekszámának 20%-át teszi ki az orosz zsidóság, amelynek minden kapcsolátát elvágják úgy multijával, mint a jelenkori többi zsidósággal. Az öregek, akik kihalóban vannak, még ragaszkodnak ugyanahogy a multhoz és még a deklasszáls keserűségét is vállalják, de a felnövő új generáció (1917—1937) mint egyed él ugyan, a többi protelárral egyetűn, azonban a zsidóság szempontjából, elveszett gyermeke Izrael törzsének.

A romániai zsidóság helyzetéről nem szólunk, mert a saját helyzetünket jól ismerjük és ha a többi kelet és közép-európai zsidósághoz viszonyítjuk, akkor nem szabad kétségbeesnünk. Bár Vaida, Cuza, Goga, Codreanu nem csak nevek, hanem mértékadó emberek is, amelyek nem a boldogság felé vezető út végcélját mutatják. Inkább annak ellenkezőjét.

Csehszlovákiában Hlinka pártja terjeszti az antiszemita metelyt és Henlein nemzeti szocialista pártja is sok kellemetlenséget okoz a szudétánémetek között terjesztett propaganda miatt.

Ausztriában a nacionalisták kihangsúlyozottan antiszemita és még a katolikusok sem mentesek a hangos antiszemizmusról, holott tudhatják a német példából, hogy a katolikusok sem kapnak kiméltet a nemzeti szocialistáktól.

Magyarországon a kormány nyíltan nem antiszemita, de annál gyűlölködőbb hangot ütnek meg a nyilas és egyéb kereszties és kétségtelenül erőteljes társadalmi és gazdasági antiszemizmussal. A haszánkészesek kimondottan új Szent Bertalan éjre hajtják fel híveiket és ha jogrend is van, gazdasági téren „Izrael lejkiáltása” teljesen indokolt.

Olaszországban az elmúlt évben hangzottak el először zsidóellenes hangok. Farinacci, a „Regime Fascista”-ban német sugallnázásra, antiszemita hurokat kezdett pengetni és csak az angol olasz gentilemen agrément — huzza ki a kérdés méregfogát. Ezzel szemben a tripoliszi események okoznak gondot, ahol az olasz hatóságok botbűntetésre ítélik a szombatot tartani akaró zsidókat.

Franciaországban is többet zsidóznak mostanában, mint régebben, amit azal is lehet magyarázni, hogy Léon Blum zsidósága az antiszemita malmára hajtja a vizet. Angliában letörték, a zsidó feleségétől özvegyen maradt Mosley-t és pártját, de azért még mindig nem tekinthetjük az antiszemita megmozdulást teljesen leépítettnek. Belgiumban a rexisták hangosága nem bízható jelenség és a német „szellem” — meg a guruló márkák is éreztetik. Spanyolország zürzavarából is kihallatszik a Francoék zsidóellenes hangja.

Amerika sem mentes teljesen a gyűlölet hangjától, a „rádiópap” Caughlin is folyton agitál a zsidók ellen. Paraguay és Brazília bezárta kapuit a zsidó bevándorlás elöl és Délafrika ezüstinasait sem szűnnek agitatni a zsidóság ellen. Syria és Irak arabjai is az üldözökhöz közé álltak és végül Palesztina eseményei se maradjanak említetlenek a nagy felsorolásban.

Izrael gyermekeinek jajkiáltása az égre kiált és több ezer év után vérző valóság ma is a szenvedések árja, amely az egész világon szerteszórt zsidóság soraiban őrzöngve pusztít. A világ összefogott a zsidóság ellen, a gazdagok ellen épen úgy, mint a szegények ellen és kelet népei, épen úgy, mint a nyugati népek. Van ahol a metódus enyhébb, van ahol nyersebb. Németország és Lengyelország brutálisan, más országok bojkottok és társadalmi, gazdasági »hideg-pogromok» által nyilatkoznak meg.

A szenvedések útját járja az egész zsidóság és külön-külön minden zsidó egzisztencia. Ahogy a föld egyidejűleg saját tengelye körül, forog a nap körül is, ugyanúgy a zsidó szenved mint nép és szenved mint egyén. Egy egész népet a kinpadra vontak és amikor új értelmezést kap az erkölcs és a morál, amikor halálos csapást kap a hu-

manum úgy látszik végsőt vonaglik a »nyugati kultúra», akkor az emberi erkölcs első hirdetői, a zsidó nép milliói mindenütt a keservek útját járják. De hinnünk kell abban, minden szenvedés dacára, hogy az utolsó pillanatban győzni fog az emberszeretet és jobb jövő virrad majd tizenhatmilliónyi zsidóságunkra.

Bernard Shaw világhírű angol író háromfelvonásos szindarabot írt a zsidóság Palesztina-igényéről

London. A nagybritániai munkáspárt azal a kérdéssel fordult Bernhad Shaw hoz, a nyolcvanéves világhírű íróhoz, hogy nyilatkozzék a Palesztina kérdésben. Bernhard Shaw egy dramatizált háromfelvonásos darabban adott választ a kérdésre. Az „Evening Herald” közli most ezt és az első felvonásban leírja a Balfour deklaráció történetét. 1917-ben referálnak Balfournak arról, hogy egy manchesteri egyetemi professzornak fontos kémiai találmánya van. Az atassé, aki jelenti, megjegyzi, hogy a kémikus zsidó s ezért nem lehet a lordnak bemutatni. Balfour kérli, hogy Sir Herbert Samuel nem e zsidó és mégis a kabinet tagja? Akkor miért ne lehetne bemutatni a professzort.

A második felvonás három órával később játszódik le. Weizman dr. — mert ő volt az atassé által jelzett zsidó tudós — megjelenik Balfour előtt.

Előadta rendkívül fontos és világháboru

stkerét befolyásoló kémiai felfedezését, mire Balfour megkérdezi, hogy mit kér ezért? Nem kért pénzt érte. Erre Balfour azt mondja, hogy úgy hallotta, hogy Weizman zsidó. Miért nem kér akkor pénzt? Weizman kijelenti, hogy értesülése helyes, mert ő valóban zsidó, de mégsem kér pénzt. Talán valami kifütytelést? Weizman nem mel válaszol, Balfour lord megkérli, hogy mondja meg végre mit akar? Jeruzsálemet akarom! Erre azt válaszolta Balfour — Önnek adom!

A harmadik felvonást önmagával kapcsolatban írja Shaw. Hogyan fogadta a Balfour deklarációt, mire azt mondotta. Még egy Ulster! (Ulster északírországi tartomány, ahol az angolok és irek között éles harcok vannak!)

Bernhard Shaw gúnyos válasza jellemző az íróra, ki a zsidóság véres-verejtékes erőfeszítéséből — szindarabot farag.

Ujabb megszorítások a lengyel vágatási törvénnyel kapcsolatban

A varsói városi tanács még 50%-al csökkentette a vágási kontingenst

Január 1 én életbelépett az új vágatási törvény, amely kontingentálta a vágóállatok számát, amelyet a zsidó, karaita és mohamedán lakosság igénybevehet. A kontingentálás nem veszi tekintetbe azt, hogy a zsidóság csak az állatok egy részét élvezheti és a többi részét, mint zsidó által elfogyasztottak számítja. A vajdaságoknak még jogukban áll csökkenteni a kontingenst, amelyet a törvény megengedett és ők ezzel a joggal élnek is. Így a varsói

vajdaság és a városi tanács együttesen 50%-al redukálták a kontingenst területükön. A zsidó lakosság ezért szárnyasállatok fogyasztására szorult amiért a szárnyasok ára egyszerre 30%-al emelkedett. Acionista központi komité ez ügyben gyűlést akart összehívni, azonban a hatóság nem engedte meg a gyűlést, azzal az indoklással, hogy ez zavarná a közrendet és a nyugalmat.

Nyolcvanöt zsidó kollektív farm működik a Krimben

Moszkva. Az oroszországi sajtó kimerítő jelentéseket közöl a krimi zsidó telepítésekről, rámutatván a zsidó kollektív farmok prosperitására. Nagy elismeréssel adóznak a Joseph Rosen vezetésével működő Agro Joint munkájának. A lapok kifejtik, hogy a farmok prosperitása nemcsak a jó termésnek, hanem az amerikai támogatással működő Agro Joint erőfeszítésének is köszönhető, amennyiben lényegesen bozzájárult a szőlőkertek, zöldségültetvények és a zsidó farmok elektromosításának fejlődéséhez.

A farmok minden tagjának átlagos napi bevételé meghaladja a hat rubelt, amibe nem számítják bele azt a két és fél kiló kenyert, amelyet a tagok naponként kapnak, sem azt a részt, amelyhez a zöld-égetermélekből jutnak.

Nyolcvanöt zsidó kollektív farm működik a Krimben huszetez zsidó farmerrel és 158.851 hektár földterületen. 3434 házuk van a farmereknek, míg 153 épületben iskolák, klubok, kórházak vannak.

Közigazgatási tekintetben 32 nemzeti tanács irányítja a farmokat, amelyek együttesen egy zsidó nemzeti rajont alkotnak. A farmoknak 69 zsidó népiskolájuk, 12 középiskolájuk, egy mezőgazdasági intézetük, hat kórházuk, nyolc orvosi vándorkózpontjuk, 36 klubjuk és számos társadalmi intézményük van.

114 farmer marhatenyésztéssel foglalkozik, közülük 57 tejjajdaságban specializálta magát. Ez a 114 farmer összesen 4805 marha fővel rendelkezik. 29 farmer juhtenyésztéssel foglalkozik és 40 ezer állatjuk van. Ezenkívül a zsidó magyar farmerek birtokában 7300 szarvasmarha, 5000 más háziállat és 4000 szárnyas van. 183 arizál kut látja el vízzel a farmokat. A vizelektromos erővel oszlját el a farmok között. 85 farm közül 55-öt teljesen elektromosították már.

A zsidó farmok termése az utóbbi években állandó javulást mutat.

— A Hüberman orchestert kövekkel dobálták meg az arabok. Jeruzsálem. Azt az autobuszt, amely a zenekar tagját vitte a koncert körúton, Nablus mellett kövekkel dobálták meg az arabok. Nehán ablakot is bezúrtak, sebesülés nem történt. Toscanini az utolsó pillanatban lemaradt haifal utról és így nem volt az autobuszos. Arra következtelnek, ebből az esetből kifolyólag, hogy az arab terroristák mindenki pontosan értesülnek arról, hogy mikor és hol utaznak zsidók az országban.

HETI GLOSSZÁR

**Egy királyi ház,
amely 300 éve zsidóbarát**

A nepokban volt az esküvője *Juliana trónörökösnek*, aki Vilma királynő után, a hollandi trónt fogja örökölni. A vőlegény német: Bernhard von Lippe Biesterfeld herceg, de remélhetőleg nem fogja a horogkeresztet propagálni, amit a holland nép nagyon nem szeret, de még a királyi ház sem. Erről irt nagyobb tanulmányt D. S. van Zuiden ismert zsidó történelemtudós, „Oranje en Israël” címen, amelyben az orániai királyi háznak a zsidósággal való kapcsolatát írja meg.

1616-ban Moritz herceg résztvett Don Samuel Palache marokkói zsidó követ temetésén, akit az Amsterdam melletti Oudekerk temetőben földeltek el. Ebben a temetőben földelték el annak idején Moritz herceg kedvelt zsidó udvari orvosát is, Josef Buerot, akit Rembrand is több ízben lefestett. Több ízben meglátogatták az orániai házbéli királyok, az amsterdami zsinagógát. Juliana trónörökös az utóbbi évben meglátogatta az amsterdami zsidó invalidus otthonát, és Apeldoornban a szellemileg visszamaradt zsidó gyermekek otthonát.

Általában az orániai ház mindenkor zsidóbarát volt és Hollandia ama kevés országhoz tartozik, ahol a zsidóknak jó dolguk van és csorbítatlan birtokában vannak valamennyi állampolgári jogaiknak.

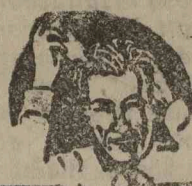
„Elzsidósodott-e”

a magyar főváros?

1935 év elején megjelent egy könyv, amelynek címe „Fővárosunk elzsidósodása” volt. Annak idején 20.000 példányban jelentették meg és a pesti zsidóság nem tett semmit a tendenciózus könyvecske ellensúlyozására. Pedig lettek volna statisztikai adatok, amelyeket érvelhetek volna: például az, hogy még 1920-ban 215.512 zsidó lakott Budapesten (23,2%), addig 1930-ban 204.338 volt

Hull a haja?

Korpázik a fejbőre?

Petrol Egger

Megszünteti a korpázást, megállítja a hajhullást
Minden gyógyszerárban és drogueriában kapható!

20,3%). A magyar főváros által kiadott újabb adatok szerint 1935 év végén 201.069 volt, tehát már csak 19% zsidó volt Budapesten. Ma kevesebb zsidó él Budapesten, mint 50-60 évvel ezelőtt. És a helyzet e téren folyton romlik. A halálozások száma is kétszer annyit évenként, mint a születéseké és ha nem rohamosabb a fogyás, akkor az csak annak tudható be, hogy a vidékről még mindig van kis felszivárgás. De ez is megszűnik lassan, mert maga a magyarországi vidéki zsidóság is lassan sorvad és pusztul. Annakra kell küzdeni a létért, hogy az erősen befolyásolja a zsidóság szaporodási statisztikáját is. Az minden népnél úgy van, — ha nem dekadencia felé halad — hogy szaporodását erősen determinálja gazdasági helyzete. A pesti zsidóság is az egyik híve, ami eltekintve a zsidó törvények szigorú tilalmától, még nemzeti szempontból is súlyos csapás, ami legjobban abban a számadatban nyilvánul, hogy a magyar főváros zsidóságának létszáma folyton csökken. 23,2%-ról 19%-ra csökkent. Ez a két szám, mi dennél jobbat beszél, de elég ha csak azt az egy szavát halljuk, ami bennünket is megdöbbent: hogy a zsidóság Magyarországon minden tekintetben egyre sorvad...

Már a nagymama sem elég...

A Berlinben megjelenő „Zeitschrift für Rassenkunde” kimutatta, hogy míg a legutóbbi kétezzer évben, az európai lakosság lélekszáma meglétszereződött, addig a zsidó lakosság csak háromszorosa lett, régi számának. Ezekből a számokból arra következtet a lap, hogy a világon 60 tízenhárommillió zsidóságnak háromszorosára tehető azok száma, akik beol-

adtak az idők folyamán a többi népek közé. Ebből a feltevésből kiindulva, arra a konkluzióra jut a cikk írója, hogy legalább 2 millió olyan ember él Németországban, akiknek ereiben zsidó vér folyik, már pedig ezt kétségtelenül csak az esetben lehetne megállapítani minden kétséget kizáróan, ha nem hamadziglen vizsgálják meg az egyes emberek származását, hanem *hatodziglen*. Mi ebből a tanulság? Hogy a berlini örület nem áll meg a nagymama, illetőleg az üknagymama faji tisztaságának kikutatásánál, hanem még tovább akar menni, egészen a hatodik nagymamáig. Ahogy mi a német fajkutatási örületet ismerjük, ebből a felveteltől tervből is valóság lesz. Csak az az örvendefes, hogy ez az újabb örület, nem érinti az igazi zsidókat. Nekik nem sok bizonyítási valójuk van. Zsidók — és punktum. Ez csupán az árjakat érdekli, akik ezután megint szaladgálhatnak az anyakönyvi hivatalokhoz, hogy két, vagy talán még több századdal ezelőtt élt őseik vérítisztségét kutassák. A végén kiderül majd, hogy Németországban mindenki zsidó (ahogy Oroszország 160 millió emberéről is azt állítják, hogy valamennyien kommunista-zsidók!) csak három fajnémet van: Hitler, Göring és Göbbels.

A zsidó mentalitás hiánya.

Hatalmas köteteket írtak és írhatnak mi is arról, hogy mennyire imponál a zsidóság körében a tudás és a befű. Minden vagyonnal és minden földi jóval többre becsülték évezredekkel ezelőtt is már a tudást és a tudós embert állították a társadalmi ranglétra legfetelejére. A többi népek bizony nem ezt az elvet vallották. Ott kezdetben az volt a vezér, ainek legnagyobb és legkeményebb volt az ökle. Később ez a felfogás, a társadalmi fejlődéssel együtt kifinomult, de sohasem jutott el oda — ahonnan a mi zsidó őseink elindultak. A tudást nem tekintik ma sem a „legfőbb jónak” és tekintélytadónak, hanem ellenkezőleg, bizonyos negligálás jár mindazoknak, akik a zseni fulfutottságával, az elhivatottság

Hüléses betegségek

nél, rheuma, köszvény és idegfájdalmaknál a Togal-tabletták gyorsan és biztosan hatnak. Togal nagymértékben higysavoldó és bakteriumölő, a baktériumok közvetlenül gyökerében támadja meg! Több mint 7000 orvosi vélemény! Egy kísérlet meg fogja győzni! Kérjen kifejezetten Togal-t, nincs ennél jobb. Kapható gyógyszerárakban és drogueriákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

S. Dubnow:

A hamis Messiás

A szenvedések, melyeket a zsidóság évszázadok óta szakadatlanul viselt, a Messiasra való örök, szorongó várakozás, — földi nyomorúság és belőle fakadt misztikus reménykedés: együtt alakították ki a 17. század zsidó történelmének tülelt és komor atmoszféráját. Ebből a nyomott helyzetből, mint villamos felhőből a szikra, lobbant ki hirtelen egy új rajongó mozgalom; Törökországban egy kalandor ember tűnt fel, aki Messiasnak tartotta magát és a zsidóság jelentékeny része, a legkülönbözőbb országokban, elhitte hogy ült a megváltás órája.

A 17. század derekán a kisázsiai Szmirnában általános felűrrelést keltett egy *Sabbataj Cevi* nevű ifju, aki elmélyedt Luria kabbalisztikus tanába s mind nagyobb bizonyossággal jelentette ki magáról, hogy a zsidó nép megváltásának ügyét ő van hivatva dűlőre vinni. Körülötte csakhamar egész köre támadt az ifju misztikusoknak, akik töle tanultak kabbalát, böjtnapot rendeztek, időnként ünneplésen megmerültek a tenger vizében és misztikus zsoltosmákat énekeltek, hogy „stetessék a Messiás érkezését”. A szmirnai rabbi hal nyugtalanította és felháborította viselkedésük; *Sabbataj Cevire kimondották a „chémrem”-et, az interdiktumot*. Sabbataj erre el-

hegyta szülőföldjét (1648-ban) és sok évig külföldön bolyongott: bejárta Palesztinát és Egyiptomot is, mindenütt lankadatlanul hirdette a maga isteni küldetését. Időközben nőül vett egy Sára nevű leányt, aki Lengyelországból menekült el a Chmelnickij féle üldözés idején. Palesztinában melléje szegődött egy rajongó kabbalista, Azzát Náhán, aki nemsolára országiszerte „prófétáinak” kezdte, hogy Sabbataj az Istenküldötte Messias, és a világ minden részébe szétküldött lelkes leveleiben felszólította a zsidó hitközségeket, hogy tesszüljenek a megváltás nagy művére. És valóban a zsidó tömegek itt is ott is készülődni kezdtek. Mikor Sabbataj tizenhétévi vándorlás után visszatért Szmirnába (1665), már hatalmas, ujjongó tömeg fogadta. „Üdv a Messiasnak, a mi királyunknak” kiáltásokkal. Az utcákon öröngő sokaság hallgatta Sabbataj „prófétáinak” és hitközségeinek szónoklásait, akik bejelentették, hogy a Messias Konstantinápolyba készült, ahol letaszítja trónjáról a szultánt és felszabadítja Izrael országát. 1666 elején Sabbataj néhány kísérőjével valóban megérkezett a török fővárosba, itt azonban a rendőrség elfogta őket és Gallipoli külváros erődjének börtönébe vetette. Több, mint félévig raboskodtak itt.

Ezalatt az új Messiasnak és elfogadásának híre szertejutott az egész világon. A hollandi, német, angol, olasz és lengyel zsidó községekben sokan hittek Sabbataj küldetésében, sokan kétkeltek benne; most mind

a hívők, mind a kétkedők küldöttségeket mentestettek Konstantinápolyba, részben, hogy üdvözöljék vezérüket, részben, hogy kikémleljék és meggyőződést szerezzenek róla, igaz-e, hogy ő az Ég küldötte. Küldöttség érkezett Lengyelországból is, melynek földjén csak nemrég zajlottak le a szörnyű ukrán pogromok. Sabbataj mindenkit, aki csak elébe járult, vigasztaló szavakkal fogadott és azal bocsátott el, hogy nemsokára kiváltja az ő zsidó népét a diaszporából és bosszút áll ellenségein. Kijelentette, hogy ezentúl felesleges a tisobeávi böjt és kesergés, mert hiszen Isten küldötte immár megérkezett és újra felépíti Jeruzsálem szentélyét. Egy ízben azonban veszedelmes látogatója akadt: *Nehemia Kóhén* lengyel kabbalista kereste fel és látogatása során meggyőződött róla, hogy Sabbataj hazug állmessias, világszedelgő, akiben nem szabad hinni. Nehemias fejelentette a török kormánytól a galipoli várban folyó üzemeket, s ennek alapján Sabbataj a szultán (IV. Mohammed) elé rendelték. Az udvar tisztjei most azzal fenyegették meg Sabbatajot, hogy a szultán fejét véletlenül vakmerő kijelentése miatt, melyeket ellene és más uralkodók ellen hangzottak. Az állmessiaszt erre egyszerre elhagyta bátorsága és önbizalma; mikor a szultán elé vezették, levette a süvegét és helyébe turbánt tett fel, annak jeléül, hogy áttér a muzulmán hitre. Ez aztán valóban meg is mentette a haláltól: török nevet adtak neki és

istenti szikrájával járnak-kelnek az emberek között.

Sajnos a zsidóság körében ez a „betű-ízesony” mindinkább tért hódít, ma már a zsidó fiatalok között sem a tudással lehet imponálni, hanem a futballeredményekkel, vagy egyéb világhódító nagy erőfeszítéssel.

Mi ad aktualitást ennek a kis elmefuttatásnak? Semmi más, csak az, hogy egy magyarországi zsidó költő, *Somlyó Zoltán* nem bírta tovább a nyomort és éhezést és időnek előtte elköltözött ebből az árnyékvilágból. Pedig sok szépet írt, szívét és mindenre rezonáló zsidó lelkét vitte bele, a csengő sorokba. *Somlyó Zoltán* halála egy pillanatnyi megállást követel, minden befűróvő, de még minden betűt olvasó embertől is. Álljunk meg és gondoljunk kegyelettel egy szerencsétlen ember életpályájára, aki csak rövid ideig tartó boldogságot tudott juttatni együttérző lelkek számára, de egy falat kenyér nem jutott neki. Hej, pedig, ha „főbb esze” lett volna, akkor a szegény költő cipőből, vagy kartont árusított volna kicsinyben, „avagy” nagyban és ma legalább egy sorokháza volna és bizonyára valamelyik templomkörzetben előljáró. Így csak a halhatatlanság után futott, mert kergelte a tehetsége és ezért a tért hódító meg kellett időnek előtte halnia.

Kell-e

még egy zsidó szenátor?

A legutóbbi ardeali ortodox naggyűlés egyik kormánytól követelt programponja, egy ortodox szenátor kinevezése volt, a román szenátusban. Nem mondhatjuk azt, hogy a lime elutasítjuk ezt a követelést, mert valóban jól festene valamelyik zsidó ortodox korifeusunk, a szenátorok között, csak a következő szerény ellenvetésünk volna mégis:

Először is, nagyon problematikus, hogy a mai atmoszférában bármelyik kormány is, előmerne hozakodni egy ilyen indítvánnyal. Ugy véljük, hogy jóideig várni kell amíg a hangulat annyira megengyhül a közéletben, hogy még egy zsidó szenatori képviselőt a megvalósulás stádiumába jusszon. De ha valami „csoda” folytán meg is történnék ennek a kérdésnek elfogadása és jönne egy felszólítás, hogy tessék megnevezni, hogy ki lenne az, aki az ortodoxiát képviselné a szenátusban? Zavarba jöme az ortodoxia. Ki jöjjön? Egy rabbi legyen, aki természetesen bírja az állományvetel, megfelelő méltóságteles megjelenés és aki tud érintkezni is a felsőbb körökkel. Ha körülnézünk, tudunk is ilyen főrabbit találni a transylván rabbikar között — de vajjon azt küldenék-e be.

De ha már ez is meg volna, akkor ott

örnek alkalmazták a drinápolyi udvarában (1666 augusztus).

De még átérése után is sokan hittek benne; számos hűve volt, akiket vezérük kishitű árulása sem jósánított ki teljesen. Azt süttögték, hogy a Messiás csak színleg, vagy ideiglenesen vette fel a mohammedán hitet, hogy ezzel más népeket is megváltson; legbuzgóbb prófétaja, Azzá-i Náhán bejárta a török és olasz városokat és kabbalisztikus szellemű szónaklatokban bizonyította, hogy mestere az igazi Messiás. A török kormány azután, amikor észrevette, hogy Sabbataj körül Drinápolyban is zsidók csoportosulnak és valóságos szent kultusszal övezik a renegátot, deportálta Sabbatajt egy albán városkába, ahol az álmisslász elhagyottan, magányosan töltötte élete hátralévő szakaszát és így is halt meg 1675-ben, ötvenesztendőskorában.

Így kavarta fel rövid időre a messiási mozgalom a teljes zsidóságot, a közeli megváltás délibábos és hiru reményelt kelve benne. Mikor Sabbataj álmisslászolta kiderült, vad kétségbeesés fogta el a zsidó tömegeket mindenütt a világon. Szeferdok és askenázok között egyaránt megindult a régi rend lassabb vagy gyorsabb, de feltartóztatathatatlanság megmaradása, mely nem is ért előbb véget, míg a teljes zsidó kultúra újabb forradalmi megváltoztatásán nem esett át.

Álme a szenátusban az illető főrabbi — esetleg egy sok oltá árán bejutott világi ember — és olyan furcsa inzultusban lenne része, mint legutóbb volt Niemerover szenátornak, a Cusa részéről. Niemerover dr. főrabbi tudja már a „dörgést”, hiszen ott él értizedek óta, de mit lenne ilyenkor egy ardeali zsidó korifeus? Jobb nem is gondolni rá. De végeredményben kár a viláért — önmagunkkal. Mert de sok időbe fog még telni, amíg az ortodoxiának szenátora lesz... de talán van még ennél is sürgősebb... mondjuk talán, hogy legyen minden ardeali zsidónak, egy kis nyugodt egzisztenciája. Ért annyit, mint egy szenatori lisztiség...

A Baumgarten díj...

Sok százezer zsidót lehetne örökre boldoggá tenni, talán az összes nincstelen zsidónak lehetne kitelepítéssel, vagy másképpen segíteni, ha azt a pénzt összehoznánk egyszer, amit zsidók, minden kérdés nélkül, nemzsidó célokra adományoztak. Nem akarjuk felsorolni a milliárdokat, amelyeket adtak, csak legfeljebb annyit jegyzünk meg, hogy még azt sem vennék rossznéven és nem vennék egyetlen zsidó sem, ha mindezért egy kis hála vagy elismerés járt volna azoknak akik adták, vagy az uődoznak, vagy a zsidóságnak. De semmi hálat nem tapasztaltunk és erre eklatáns példa a budapesti Baumgarten díj kiosztása.

Baumgarten Nándor, a zsidó származású alapító halálának évfordulója alkalmából e napokban összeült a legnagyobb magyar irodalmi alapítvány kuratóriuma, hogy megállapítsa az 1937 évre jutalmazott írók névsorát. Az idén egyetlen zsidó író sem vettek fel a kimondottan zsidó alapítványból való megjutalmazottak közé, holott számos nyomorral küzdő szerencsétlen zsidó író és költő ugy szenved és küzd a létért, mint a szerencsétlen *Somlyó* szenvedett és éhezett. Különben a díjazottak névsora a következő: *Kodolányi János, Gyergyay Albert, Szabó Lőrinc, Révész Sándor, Illés Endre, Hevesi András* és *Ripaich Raymund*. Ezek fejenként 3000 pengőt (kb. 100 000 lelt) kaptak, míg *Radnóti Miklós* 1000 pengőt kapott.

De a zsidó Baumgarten által alapított díjakkól egyetlen magyarországi zsidó sem kapott — még a numerus clausus arányában sem.

Egy lemondás —

amelynek volt értelme

Emlékeztetjük az olvasót, csak egy hétre visszamenőleg. Az Aguda vezéreinek kihallgatása alkalmából, azt kérdezte a palesztinai királyi bizottság: Miért nem dolgoznak együtt a Mizrachival? Mire az volt a válasz, mert benne vannak a cionista szervezetben, már pedig ők nem dolgoznak a cionistákkal.

Miért van hát lényeg benne a Mizrach a cionista világszervezetbe, kérdezhajjuk önmagunkat? És rögtön megadjuk a választ, egy konkrét, most történt esettel kapcsolatosan.

Shertok, executive tagot megterdi a királyi bizottság, hogy miképpen követelhet a zsidóság állami alkalmazást, hiszen a szombattal nagy baj lenne? Erre *Shertok* kijelenti, hogy bár a zsidók pihenő napja a szombat, de „erről lehetne csevegni”. *Rav Fishman*, a mizrachl részéről delegált executive tag, ezért rögtön lemondott lisztiségéről és levelet intézett az illetékesekhez, amelyben megindokolja lemondását azzal, hogy a zsidók minden körülmények között be kell tartásuk a szombatot, még az állami üzemeknél is. Erre *Shertok* rögtön levelet intézett a királyi bizottsághoz, amelyben kifejezően szavait és megismételte azt, amiért *Rav Fishman* lemond.

Shertok rabbi visszavonta lemondását és a Mizrachl vezetősége nyilatkozott, amelyben nyíltan hangoztatja, hogy a végsőig fogja folytatni a harcot a kaszuszórt és a szombattórt, de nem akarja a jelenlegi helyzetet belső harccal komplikálni.

Kelle ennél több bizonyíték arra, hogy miért kell a vallásos zsidóknak benne lenni a szervezetbe? Belőlről lehet hatást elérni, kívülről kevesebbet. *Rav Fishman* lemondásának volt értelme. Nagyon sok értelme volt. A szombattórt, a szent zsidó szombattórt történt és *Shertok* is megtanulta, — ha eddig nem tudta volna — hogy a szombattórt a lehető legintenzívesebbnak kell lenni — még a királyi bizottság előtt is!

Egy elrabolt kairói zsidógyermek érdekes életregénye

A nagy angol és kairói lapok mostanában hasábkon keresztül foglalkoznak egy zsidó ifju történetével, amelyet, úgy ahogy van egy filmársa-ág mint érdekes témát fel is dolgozhat. Legfeljebb azt mondanát, hogy egy kissé hihetetlen és nem lehetséges, hogy ez megtörténhessék. Ám lássuk a történetet: a regény kezdete 1918-ban kezdődik. A kairói zsidónegyedben élt *Silamon el Mighrabl*, akinek *Milman* nevű fiacskáját babonás anyja nagyon féltette és ezért gyermekét leányruhában járatta. Az apa cigarettáért küldte a hétéves gyermeket és onnan nem tért többé vissza — elrabolták. A gyermeket hiba kuttatták a kétségbeesett szülők, az apát a bánat ágyának döntötte és a sirba vitte.

A napokban Londontól egy elegáns fiatalember érkezett Kairóba. Lakásadóndója éppen akkor lépett a fiatalember szobájába, amikor az mosdott és az asszony, a fiatalember karján arab jeleket látott beteloválva. Hogyan került ez a jel, a londoni ifju karjára? Egy olyan ember karjára, aki izzig-vertig angol volt, hiszen Londonban nevelkedett. Ekkor elmondotta, hogy ő tulajdonképpen Kairóban született és éppen azért jött Kairóba, hogy kikutassa származását. Elmondta, hogy anyját tud, hogy hétéves korában elrabolta egy cigányasszony, és egy házba vitte, ahol rátelepült a karjára arab jeleket, megtevesztés céljából. Nemsokára angol turisták érkeztek a városba, akik közül, egy hölgy megvásárolta a fiút a cigányasszonytól és elvitte Londonba. Ott nagyon jó viszonyok közé került, az asszony felnevelte és amikor nagykoru lett, az asszony azt a kívánságát fejezte ki előtte, hogy szeretné, ha egyik leányát elvonná feleségül. Házassága napján fedte fel előtte nevelőanyja származásának titkát és már akkor elhatározta, hogy felkeresi szüleit. Nemsokára nevelőanyja meghalt és mert igen jómódu, azonnal repülőgépre ült, hogy Londonból Kairóba menjen.

A hír csakhamar szárnyrakelt a kairói zsidónegyedben. Egy pék visszaemlékezett a tizennyolc év előtti rablás részleteire és elvitté az ifjut, az ősz öreg zsidóasszonyhoz, aki azóta is sirálja elveszett gyermekét. Az anya előbb bizalmatlanul fogadta fiát és csak akkor nyugodott meg, amikor fülében felfedezte azoknak a szurásoknak nyomát, amelyek azt bizonyították, hogy „kislánya” korában fülbevalót hordott. De még ez sem volt elég neki. Vérpróbát vételek a legismertebb kairói specialistával, aki megállapította, hogy az elrabolt Maghrabi fiu került meg ily regegyes módon, majdnem két évvelde után. Nincsen boldogabb család most a kairói zsidónegyedben, mint *Mighrabl*ék.

Ilyen regényeket produkál az élet.

Nedves, esős évszakban szedik áldozataikat a járványos betegségek.

Használja rendszeresen a kellemesen illatosított

SENLASLO (Szt. László)

fertőtlenítő toalettszappant, megvédi fertőzések ellen.

Vigyázzon nehogy utánzatokkal kiszolgálják!

Állampolgársági revízió

Irta: Dr. Klein Miksa ügyvéd, Cluj.

III.

(Befejező közlemény).

Az új törvényjavaslat indokolása.

Pamfil Selcaru képviselő, a Curenți fő szerkesztője jelentékeny szerepet játszik a jobboldali mozgalmak ideológiai előkészítésében. Rendkívül tehetséges újságíró és cikkeltető nagy olvasottságnak örvendenek. Ha fejvételre alapon vérvizsgálatot csinálnának nála, a cigány nemzetiségből való származás nyerne belgazolást. De ő románnek vallja magát, bár arca a keleti származás minden jellegét, messziről ordítja le róla. Hírhedt törvényjavaslatának indokolásánál, két olt hoz fel. Az egyik, hogy az 1924 évi törvény életbe lépésekor a közigazgatási szervek nem voltak felkészülve egy ilyen nagy állami műnek a végrehajtására és ezért igen sok olyan személy nyert román állampolgárságot, akik nem egyesítették magukban azokat a törvényes feltételeket, amelyek szükségesek voltak ennek elnyeréséhez. Az összeírásról kapcsolatos terminusok kétszeri meghosszabbítása pedig alkalmat adott a törvény valóságos kijátszására.

A második indok, hogy „ma midőn a román ifjuság soraiban komoly intellektuális munkanélküliség dúl, az állami, megyei és községi, valamint a magánvállalatoknál a legfontosabb posztokat oly emberek foglalják el, akiknek semmi közük ehhez az országhoz; emberek, akik a törvény kijátszása révén concurrálnak a jogegyenlőségben az ország polgáraival”.

Revíziót azon szerencsétlen hontalanoknak, akik önhibájukon kívül maradtak ki az állampolgársági listából

Ez az utóbbi indokolás adja meg karakterét ennek a törvényjavaslatnak. Ezt egyenesen úgy kell értelmezni: hogy *ki kell dobni a zsidókat még a magán vállalatokból is.* Ez a törvényjavaslatnak igazi célja, bár mily szép szavakba is köndözik el az indoklás szövegében. Az utóbbi évtizedben minden kormány azzal akarta megnyerni magának a román ifjuságot, hogy „helyet kell teremteni az ifjuságnak és munkaközpontokat kell számára biztosítani”. Egyetlen szó sem esett arról, hogy mi történnék az országban ébő négy millió nemzeti kisebbségi polgárral? Hogy ez így van, legyen szabad bizonyítanom, azzal a követelésünkkel, hogy *mutassa ki a kormány az összes állami, megyei és községi, valamint az állami szerződésel viszonyban lévő vállalatoknál, mint a vasút, posta, hadianyag gyárak, stb. vállalatoknál, hogy hány nemzeti kisebbségi ember van még szolgálataiban és főleg, hány zsidó nemzetiségű és vallású állampolgár maradt ki az állampolgársági listából, melyet 1918 évben beiktatott és hányot neveztek ki az utóbbi 10 esztendőben???* Ha ezt a listát a kormány közzé tenné, akkor Pamfil Selcaruék nem terjeszthetnék elő ilyen törvényjavaslatot. A kormány kötelessége, hogy munkaközpontot teremtsen a felzárkózó ifjgenerációnak. De ez a munkaközpont egyformán illet meg a nemzeti kisebbségek ifjuságát is, ha az alkotmány törvény szellemében akarták megoldani ezt a nagy szociális problémát. De igazságtalanság és jogtalanság marad mindenkör, ha ezt a problémát a zsidóság és a többi ittélő nemzeti kisebbségek élethelelősegeinek a megvonásával akarják megoldani. Mi nyíltan hozzájárulunk ahhoz, hogy a törvény rendes útján és nem közigazgatási eszközök útján az állampolgári listából töröltessenek mindazok, akik abba csalárd uton jutottak be. Nem lesz senki köztőlünk, aki ezeknek védelmére érdekében szót emel. De erkölcsi kötelességünk felhívni a kormány figyelmét arra, hogy a lecsatolt felületeken tizezrek vannak, akik kimaradtak a listából, akiknek az állampolgársági jogát formal okokból nem ismerik el, bár a törvényes feltételek megvannak ahhoz, hogy az állampolgárságot el-

nyerhessék. Nem igazság az, hogy revíziót követelünk azok ellen, akik csalárd uton jutottak be a listába, ha nem követelünk revíziót azoknak a szerencsétlen hontalanoknak az érdekében, akik önhibájukon kívül kimaradtak a listából. *A ketőt együtt és egyszerre kell végrehajtani és igazságot kell tenni mindenkivel szemben. Ez a mi követelésünk! Ezt követeli a román államjog strukturájának a listátelel. Csak is ez lehet az igazi nemzeti politika, de ezt parancsolja a magasabb állami érdek is!*

Hogy azonban reámulassak arra, hogy minő szűk intenciók vezették a törvényjavaslat heterogénit, igazolni fogom néhány ordító példával.

A közigazgatás nem revidiálhatja a bírói ítéletet

Az első szakaszban nem kevesebbet követel javaslat mint, hogy revízió alá vessenek a bírói ítéletekben megállopt állampolgárságok is. A bírói ítélet tehát nem szentség öbbé. *Ezt majd a prefectus fogja felülvizsgálni, vagy a belügyminiszter.* Hol van a világon egy olyan jogállam, amely nem respektálná a jogerős bírói ítéletet? A román alkotmány a polgárok jogegyenlőségén és a törvények listátelelén épül fel. Ha megdöntjük a bírói ítéletek érvényességét, akkor ledöntjük ezen állammak egyik legerősebb monarchikus pillérét és anarchiába döntjük mindent. A közigazgatás nem revidiálhatja a bírói ítéletet. A javaslattevők is érzik ezt a súlyos ellentmondást és ezért a második szakasz ki mondja, hogy a revíziós bizottságot az igazságügy minisztérium fogja kinevezni a bírák tagjai sorából. A bírói szervezetről szóló törvény megengedi ugyan, hogy új speciális bíróságok, törvény után alkotassanak. Megengedi, hogy a bírák bizonyos közigazgatási vagy pénzügyi funkciókat végezzenek, mint a minő az országos választások levezetése, az adó felszámolási bizottságok elöltségel, a munka és mezőgazdasági kamarai választások megjelése stb., de nem lehet oly módon össze keverni a közigazgatási és bírósági szervezeteket, amint azt a javaslat a 3. szakasza óhajtja, mert ez esetben hatályon kívül kell helyezni az 1924 évi törvényt, valamint ezen törvény regulamentjének 53. 57. 58. szakaszait, amelyek pedig a konstitúció 133 §-val vannak összhangban. Egy ilyen törvénynek a megváltoztatása nem olyan egyszerű, mert ennek megalkotásánál az alkotmány törvény dispozióió szabta irányt. Nem lehet a javaslat 4. szakaszát ma végrehajtani, hogy a primária ajánlón függesztessék ki újra az állampolgársági listákat egy hónapra, hogy alkalmat adjon az összes listátelelőnek, rendőrlistátelelőnek, hogy „közölje gyanuját a belügyminisztériummal”. Hogy alkalmat adjon „bármely magánosnak”, hogy irásbeli, vagy szóbeli feljelentéseket tegyen melynek folytán a feljelentett személy állampolgárságát *ma 18 esztendő után újra kivizsgálják.* Ez a javaslat a denunciaciónak és a zsarolásnak nyújt tág teret és csak arra jó, hogy nemzeti kisebbségek százazreit molesztálni lehessen.

Az állampolgárság nem lehet játékszere a neo-nacionalista pártok dühöngő kitöréseinek.

Egy ilyen törvény, mint aminő az állampolgárság elnyeréséről és elvesztéséről szóló csak egyszer szokás egy nemzet életében megalkotni, és ez évszázadokra szól. Ez nem azonos az export és import szabályozására hozott törvényekkel. Ezek közzogi tényeket vannak hivatva szabályozni és miként nem lehet az alkotmány törvényt sem módosítani a parlament szessziók kénye kedve szerint, hanem körül van bástyázva különös kau-

Rádiótulajdonosok!

A téli örömeik zavartalan élvezetéhez hozzátartozik a kifogástalanul működő rádió is. Ne mulassza el tehát Ön is rádióját a szennzáclós teljest ményű

„DURA-OPTIMA”

Fűtőelemekkel,

melyek az akkumulátor helyettesítik, sürgősen felszerelni. Ezen fűtőelemeket nem kell soká utánnatölneni, sem savval, sem árammal, vagy egyébként kezelni és így sok költséget és bosszúságot takarít meg. A bekapcsolásuktól teljes bimerültségig állandó és egyenletes fűtőerőt szolgáltatnak és zavartalan vételt biztosítanak. Teljesítmőképességük oly magas, amil az ellemgyártás terén eddig ismeretlen volt. Kiválóan alkalmasak minden fajta villamos készülékeknek, melyek nagy terhelést igényelnek. A nagyszámu fogyasztók, akik ezen elemeket már hónapok óta használják, legnagyobb meglepedésüket fejezték ki. Minden viszontelárusítónál kaphatók, technikai felvilágosításokkal rendelkezésre áll a

DURA-MŰVEK R. T. Timișoara.

találékkal, melyek az alkotmányosság stabilitását biztosítják a monarchiában. *Ezek nem lehetnek játékszere a neo nacionalista pártok dühöngő kitöréseinek.* Az 1924 évi törvény megadta a lehetőségét a listák revíziójának, a Büntető Törvénykönyv ide vonatkozó szakaszát a Parcheteknek is biztosítja a jogot, hogy a csalárd uton állampolgárságot szerzett egyéneket meglehet fosztani az állampolgárságuktól.

De menjünk tovább a bírálalban: *Minék kinevezni bírákból álló revíziós bizottságot, ha a döntés jogát nem a bírákból álló bizottság gyakorolja, hanem a belügyminisztérium?* Minő procedura az, amely megfosztja az egyént, akinek állampolgárságát vitatják, attól a jogától, hogy „nem hozhat fel új bizonyítékot állampolgársága megállapításánál törvényes feltételeire vonatkozólag”. A Polgári Perrendtartások, de különösen a büntető perrendtartások a védelem szabadságát biztosítják a megtámadottnak, hogy minden bizonyítékot felhozhat, amely vélt vagy valódi jogának bizonyítására szolgálhat. Ezek a biztosítékok közzogi jellegűek, gyökereik lenyulnak az alkotmány talajába és onnan nem szakíthatók ki, ha egyben nem akarunk részt venni magán az alkotmány törvényen. De fej annak az alkotmánynak, melyen ilyen könnyedén részt lehet venni és fej annak a nemzetnek is, mely túri, hogy egész állami életének fundamentumát, az alkotmányt, ily módon meglehessen sérteni.

A javaslat a mostani idők egyik beteges tünete

De még bornirabb a javaslat 10. szakasza, mely büntönbüntetéssel kívánja szüntetni azokat a személyeket, akik „tudtak, vagy tudomással birhattak valamely személy állampolgárságának törvénytelen megállapításáról és azt nem jelentették fel a hatóságoknak”. Nem veszi ki belőle még azokat a személyeket sem, akiket a Btkv. még a tanvallomások kötelezettsége alól is kivész. A komolyság rovására megy egy ilyen törvényjavaslat, mely megfelelő előkészítés nélkül revíziót kívén egy olyan nagy horderéjű közzogi mű fölött, mint aminő az 1924 évi törvény az állampolgárság elnyeréséről és elvesztéséről. Ez a javaslat csak egy célt tart szem előtt, hogyan és minő módon lehetne minél több itt élő, az államhoz hűséges, az állammal szemben minden kötelességét teljesítő nemzeti kisebbségi román állampolgárt megfosztani az állampolgárságától. Oldalakat öltene meg ha felsorolnám, hogy egy ilyen törvényjavaslat hány más törvényt törne át, követelné azok módosítását, ha a parlament törvény erővel akarná leruházni ezt a javaslatot. *De mi bizunk abban, hogy a kormány felelőssége tudatában, nem fog engedni a jobboldali pártok demagógiájának, hanem respektálni fogja a román állam egész jogi strukturáját, az alkotmány törvény alapján felépített és a nemzet egészséges fejlődé-*

sét biztosító törvényeket, mert ezt követeli meg a román állam érdeke, a nemzet becsülete és Romániának nemzetközi pozíciója.

Nem felünk, hogy ebből a javaslatból törvény lesz, de figyelemmel kell kísérjünk a sorát és a felvilágosítás fegyverével kell har-

coljunk ellene, mert ezt a javaslatot a mostani idők egyik beteges tünetének tartjuk. Nem a román néplelekből fakadt, hanem abból a megmérgezett légkörből, mely hamis jelszavakkal, az itt élő nemzeti kisebbségek és főleg a romániai zsidóság életére tör.

valaki zsidó, vagy másképpen imádja az eget urát. A háború alatt volt elég alkalom zsidó tisztekkel és legénységgel érintkezni és kijelentem, hogy ezek semmilyen tekintetben nem állottak hátrányban a többi más katonákkal szemben. Éppen olyan kötelességtudóak, bátrak, vitézek voltak, mint a többiek.

Mi az igazság?

Lehet-e kommunizmussal vádolni a zsidóságot?

El van-e zsidósodva Oroszország? — A szovjet antiszemitaizmusa. — A progresszív és a retrográd Károlyi grófok

Ebben az esztendőben, ősszel husz esztendő lesz a szovjet. Nincsen időnk meditatálni azon, hogy mit végzett el ezalatt a szovjet. A kommunizmus hível az egész világon azt írják, hogy csaknem teffel-mézzel folyó Kánaán, ahol egy új tökéletes emberi társadalom épül ki. Az ellenzők ezzel szemben azt mondják, hogy nincsen semmi, csak éhség, rongyos embermilliók, rendtelenség és rendszertelenség. Objektív véleményt még alig-alig hallottunk, de ha a józan észre hallgatunk, azt kell mondjuk, valahol középen az igazság. Az bizonyos, hogy egy dezorganizált, széttűlt, tönkrement országot kezdtek el szervezni husz évvel ezelőtt és alkotni sok értékeset, amit a cári uralom még száz év múlva sem valósított volna meg. Így a népoktatás, közegészségügy, iparosodás tekintetében mintaszerűt alkotnak. De még messzi vagyunk attól, hogy jónak lehessen mondani a helyzetet. De egy ilyen nagy átalakulás szempontjából husz év nem sok. Lényegében azonban bennünket nem érdekel. Mint zsidó lap, azt kell vizsgáljuk, hogy mi igaz ebből a „vádból”, amelyet Hitler és az összes kisebb és világraszóló nagy antiszemita kiáltanak ki naponta a világba. Azt, hogy zsidó és kommunista, vagy bolsevik — egy. Nem tartanak nagy szeggyenek, ha így is volna, de nem igaz. S mert a tendencia olyan, hogy inkább excuzálni kell magunkat, mint mellünket verdesni, azért álljon itt néhány sor ennek igazolására.

Mit ír Teodor Seibert, aki éveken át a »Münchener Neueste Nachrichten« tudósítója volt?

Seibert jobboldali lapnak volt tudósítója és semmi okunk sincs rá, hogy adatait a zsidóságra nézve „elfogultaknak” vegyük, főleg „jó” irányban. Ezért hitelesnek vehetjük mindazt, amit a szovjetorosz politika antiszemita jellegéről ír.

Amikor 1925—26-ban a Zinovjev-Kamenev csoport belépett az ellenzéki harcvonalba és Stalin lépett előtérbe, a Kreml személyi politikája egészen antiszemita jelleget öltött. Az okot nem sikerült megismerni, de tény, hogy a zsidó bolsevik vezetők valamennyien az ellenzéken tüntek fel és ennek megfelelően a párt és az államvezetés személyi listáiról letrüntenek. Seibert vidéken is utazott és közben provinciális bolsevik vezetőkkel tárgyalt, akikről megtudta, hogy a zsidókat tervszerűen kizárták ki a pártvezetőségekből. Később, amint tudjuk, annyira ment az ellenlétek kiéleződése, hogy Stalin kivégeztette az ellenzék vezéréit, akiknek túlnyomó része zsidó volt.

Abban az időben, amikor Stalin erőteljesen küzdött Trockl és társai ellen, tudatosan türe, hogy a pártban erősödjék az antiszemita áramlat. Ha szavakkal tovább is ostromolták az antiszemitizmust, a felsőbb szovjetkörök magatartása mégsem maradt hatástalan a zsidó tömegek előtt. Az uccán, az üzemekben, a mindennapi élet ezernyi megnyilvánulási helyén gyakran felhangzott a „zsidó” kifejezés és sem a rendőrség, sem más hatóság nem lépett fel ellene. 1928—29-ben egészen nyílt zsidóellenes megnyilvánulások voltak. Megindultak ugyan a retorziós perek, de ezeket ellusolni igyekeztek, mert kiderült, hogy gyalázkodásban és bántalmazásban a párttagok is, különösen az ifjú munkások is résztvettek.

Mit írt a budapesti »Uj Magyarország«-ban Károlyi Imre gróf és mi az igazság?

Nyolchásabos cikket írt Károlyi Imre gróf a budapesti szélsőjobboldali lapban „zsidóság és bolsevizmus” címen, amelyhez az

adatokat bizonyára a múlt év ősrén, a nürnbergi párnapon közölték, a zsidóság legnagyobb és legádázabb ellenségei. Többek között azt írja, hogy a „népbiztosok tanácsában 40%, a politbúróban 32%, a központi pártbizottságban 34% zsidó”.

Ezzel szemben a hiteles statisztika mit mond?

A szovjet első diktátora Lenin, orosz nemesi családból származott, tisztafajú orosz volt. Második diktátora: Stalin georgiai tatár származás. A legfőbb kormányforum, a „Polit Bureau” tíz tagból áll. Egy zsidó van közöttük, Kaganovics. A többiek: Stalin és Molotov georgiai tatárok, Worosilov és Kallnin ukránok, Orjonikidze, Andrejev, Kosszor, Mikojan, Tsubat fehér oroszok.

1935-ben a hetedik szovjetorosz kongresszus a népbiztosok tanácsát a következőképpen választotta meg. Elnök: Molotov, alelnökök: Meilock, Rudzutak és Antipov ukránok. Egy sem zsidó. 16 népbiztos közül, összesen két zsidó van. Ellenben a legfontosabb reszortok vezetői: Worosilov hadügyi népbiztos, Grinko pénzügyi, Csernov földművelésügyi, Lolow iparügyi, Bikov postaügyi népbiztosok, valamennyien tisztafajú oroszok. A komintern elnöke: Dimitroff, tisztafajú bolgár.

Ezekből az adatokból is láthatjuk, hogy antiszemita rémmese az, amivel a kisműveltségű tömegeket igyekeznek befolyásolni, amely szerint, a tömegnek „nagy haszna” származik abból, ha antiszemita lesz és nem engedi, hogy a „zsidó világuralom”, bolsevizmus formájában megvalósuljon. Oroszország a példa arra, hogy mennyire hazugság ez, amint hogy még a magyarországi proletárdiktatura sem a zsidó Kun Béla, hanem a gróf Károlyi Mihály büne volt, aki átadta a hatalmat Kun Bélának, aki — természetesen — örömmel kapott rajta. De ezért a kommun alatt kivégezték 8%-a volt zsidó holoit a numerus clausus arányában csak 5% kellett volna legyen a számuk. A tuzok közül pedig 14% zsidó volt annak idején.

Ha van is a zsidók között kommunista érzelmű, azt meg lehet érteni, elvégre gondolkozó, véleménynyilvánító, érett emberek, de ahogy nem „bünös” egy zsidó sem a Rothschildok vagyonában és nincs hasznuk belőle, ugyanúgy nem érinti és nem érintheti a zsidóság zömét, azok agitációja sem, akik a világ különböző részein a bolsevizmust propagálják. Ha minden zsidó kapitalista volna és nem 80%-ban kimondott proletár, akkor bizonyos, hogy kevesebb zsidó találná igazságtalannak a mai társadalmi berendezkedést mint most.

Hogy mennyire nem minden magyarországi előkelő keresztény ember van egy véleményen Károlyi Imre gróffal, arra legjobb példa az, hogy nemrégiben szárazsajt Istvánc Kálmán, nyugalmazott vezérkari ezredes, neves katonai író előadásorozatot kezdett „A bolsevizmus igazi arca” címen a pesti Vigadóban, amelyen többek között azt mondta, hogy: *alapítatlan az a vád, amely a zsidóságot, elsősorban a magyar zsidóságot, a bolsevizmussal akarja összeköttetésbe hozni. A bolsevizmus elleni küzdelemnek, nem szabad antiszemita irányba elfajulni.*

Egy újságíró felkereste az ezredesi otthonában, aki még a következőket mondta:

— Tisztán félremagyarázott és szerencsétlen látszat lehet, azt a minden realitást nélkülöző vádat követelni a zsidóság ellen, mintha az bolsevista érzelmű volna. Éppen úgy vannak bolsevisták mindenütt, s ennek semmi összefüggése nincs azzal, hogy

Amint az egész világon, úgy itt is találkozunk a két pólus. Az egy Károlyi gróf átadja az uralmat a zsidó és kommunista Kun Bélának, a másik viszont a fejvédelem szélsőségeiben keresi meg lelki nyugalmát. A nyugalmazott pesti vezérkari ezredes nem elfogult és tisztán látja a helyzetet, ezzel szemben sok éretlen gyermek büzbombákkal operál a pesti kávéházakban Sallveszter estéjén.

Igy lehetséges ez a zsidóság körében is. Ha van is bolsevista érzelmű zsidó, éppen úgy nem lehet általánosítani, mint ahogy nem bünös abban a ma Károlyi grófja, a tegnap Károlyi grófjáért. Minden kompenzációért, sőt — rekompenzálódik, mert ez a világ rendje...

A tripoliszi zsidókat a nyilvánosság előtt megkorbácsolják

Páris. Az olasz fennhatóság alatt álló Tripoliszból jelentik ezt a csaknem hihetetlen eseményt. December 16-án Tripoliszban, a város legnagyobb terén, óriási tömeg előtt három zsidó vezetőfért nyilvánosan megkorbácsoltak és addig ütötték-verték őket, amíg elvesztették öntudatukat. Másik két vezető, csak azért nem korbácsoltak meg, mert orvosi vélemény szerint, testi állapotuk nem engedte meg, hogy ebben a tesztortúraban életveszély nélkül részeseüljenek. 240 zsidó kereskedőt pedig letartóztattak. Dr. Prinner nevű német zsidó emigránst, aki tiltakozott a kínzás ellen, letartóztatták, és deportálni fogják.

Az esemény a tripoliszi zsidóság körében óriási felháborodást és rendkívül nagy elkeseredést keltett. Az esemény előzménye a következő: Vellani olasz komiszárus rendeletet adott ki, amelynek értelmében a zsidók üzleteiket szombaton is nyitva tartani. A rendelet elleni tiltakozásképpen a tripoliszi rabbinátus böjtot rendelt el. A böjt után, a zsidók kinyitották ugyan üzleteiket, azonban demonstratív módon, nem szolgálták ki a vevőket, akik szombaton vásárolni akartak. Ezért fogták el és korbácsolták meg őket.

A hírek szerint Róma főrabijja David Prato, hirtelen Tripoliszba utazott.

Az eljárás ellen a londoni, varsói és a jeruzsálemi zsidóság az ottani olasz konzulátusoknál tiltakoztak és kérték úgy a brutalizálás, valamint a vallásos érzés megsértésének beszüntetését.

London. A nagy angol lapok részletesen foglalkoznak a tripoliszi eseményekkel és azt írják többek között, hogy nem lehet az olasz hatóságok zsidóellenességére következtetni a hét zsidó megveretéséből, mert ez elszigetelt jelenség. A „Daily Telegraph” azt írja, hogy az a dekrétum, amely a zsidó üzleteknek szombati nyitvatartására vonatkozik, csak az európai negyedben lépett életbe, viszont a zsidó lakta negyedekre nem, ahol a zsidók vásárnap is nyitva tarthatják üzleteiket. A hivatalos olasz jelentések szerint azért büntették meg a zsidókat, mert elégedetlenséget szítottak a helyi hatóságok ellen. A „Times” római levelezője szerint, azért történtek a büntetések, mert a rabbinátus böjtot rendelt el a nyitvatartási rendelet miatt és példát akart a hatóság statuíálni. Különben is „csak” két zsidó tiltakozott el tiz tiz korbácsolásra, viszont számos zsidó kereskedőt letartóztattak.

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucuresztben

KATZ orth. kóser restaurant
Bucuressti, str. Carol 32. I. emelet.

HIREK

Naptár 5697

„Népünk” cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Péntek: Sevat 3, Jan. 15.

Szombat: Sevat 4, Jan. 16.

Heti szidra: כב

Heti haftóra: דבר אשר דבר

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4:52

gyertyagyújtás 4.02

Istentisztelet kezdete 5.15

Szombat befejezése 6.—

Az ardeali ortodox zsidóság memoranduma Tatarescu miniszterelnökhöz!

Az orth. Központi Iroda legutóbbi országos gyűlése alkalmából egy memorandumot fogadott el egyhangulag, hogy azt Tatarescu miniszterelnök elé terjeszt és a többi felelős kormányférfiakhoz is eljuttatja hogy ebben a zsidóság sérelmelt sorolja fel, orvoslást kérve számára.

Alkalmunk van ezt a memorandumot most a „Népünk” olvasóközönségével is megismertetni, amely plasztikus képet és keresztmetszetét adja a romániai zsidóság létproblémáinak.

— A december 28 án és 29 én Clujon összeült delegátusi ülés, Excellenciás Uramnak a következő panaszt és kérést terjeszt elő:

1. Az utóbbi időben országszerte halatlán éles sajtókampány indult a zsidóság ellen és nyilvános üléseken is támadnak bennünket, és minden kritikán aluli módon gyalázzák a zsidó vallást és sajnálattal kell megállapítsuk, hogy ezek a rendszerint külföldről támogatott akciók napról-napra erősödnek. Nem szükséges, hogy vallásunkat az ilyen gyanúsításokkal szemben megvédjük, mert hiszen csak a Bibliánkra kell hivatkoznunk amely több ezer év óta közkinccse az embertiségnek. Meggyőződésünk, hogy a demokratikus érzelmű népmozgalmak lelkétől távol állanak ezek a szomorú megnyilvánulások. Annál is inkább bátrak vagyunk figyelmét ezekre a jelenségekre felhívni mert, hiszen országunk alkotmánya által biztosított állampolgári jogok alapján kérhetjük, hogy odahatni méltóztassék, hogy ezek a zsidó ellenes kilengések és megnyilatkozások, amelyek a zsidó polgárok jogait veszélyeztetik, mielőbb megszűnjenek.

De nem csupán jogokra hivatkozunk, hanem Excellenciádnak humánus érzésére is. Gondoljon csak miniszterelnök ur arra a sokezer zsidó családapára, akik gondterhelten járnak családjuk jövője miatt, bár minden tekintetben eleget tesznek állampolgári kötelezettségüknek és alázattal kérnek védelmet az ellenséges támadások ellen.

2. Több ezer éves dicső séges multra visszatekintő zsidó hitközségeink nem csupán a zsidó hitközségi élet alapjait képezik, hanem felbecsülhetetlen értékű szolgálatot tesznek az államhatalom és a zsidó lakosság közötti kapcsolatok fenntartására és ápolására. Ezért is részesülnek időtlen idők óta az államhatalom részéről támogatásban a zsidó hitközségek. Éppen ezért érthetetlen

az, hogy ezt a támogatást nagyrészt elvonták a hitközségektől, amely nem csupán hitközségeink és vallásunk degradációját jelenti, hanem veszélyezteti ezáltal hitközségeink létét, amelyre annál is inkább szükség van, mert számos kulturális és vallási intézmény léte is ettől van függővé téve.

Kérjük ezért, hogy egyházunk szubvencióját, megfelelő összegben továbbra is folyósítani méltóztassék.

3. Kérjük az adminisztratív hatóságokat oly értelemben utasítani, hogy azok, a hitközségek kérelmére, a kultuszadók törvényes erővel behajlíthassák. Ez a jogunk már régebben is megvolt és amelynek szükségességét, minden köteletségéltudó zsidó szükségesnek tartja.

4. A transilvaniai zsidó hitközségek voltak az elsők, amelyek az államnyelvet bevezették, mint oktatási nyelvet az iskolákban és a legnagyobb áldozatokat hozzák azért, hogy gyermekeik az államrezon kiósnalmainak megfelelő oktatásban részesüljenek. Éppen ezért érthetetlen számunkra, hogy az utóbbi időben, minden indokolás nélkül, néhány iskolánk nyilvánossági jogát megvonták, amelyek vallásunk legváltásabb érdekeit sértik. Éppen ezért tisztelettel kérjük, régi iskoláinknak nyilvánossági jogát továbbra is biztosítani és mindazon újonnan létesült zsidó iskoláink nyilvánossági jogát megadni, amely a törvényes kellékeknek megfelel.

5. Gyermekeink a középiskolákban a szombati íráskönyvszer alól nem mindenütt nyernek felmentést, ezért sokezer adófizető, állampolgári kötelezettségeink pontosan eleget tevő zsidó polgár nem járathatja ilyen iskolákba gyermekeit. Éppen ezért alázattal kérjük Excellenciádat, hogy odahatni méltóztassék, hogy vallásunk eme fundamentális alaptörvényeit átállponi ne kényszerüljünk és a zsidó szülőink módjuk legyen, gyermekeiket vallásos szellemben nevelni.

6. Az ortodox zsidóság külda képviseletet kér a szenátusban, amely az ortodox szervezet autonóm jogához tartozik.

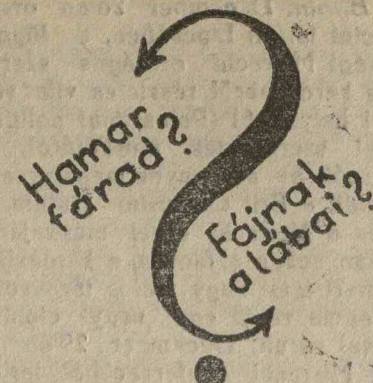
Excellenciás uram! Mindezek a panaszok, vallásunk alapvető tételeit érintik és kérjük azok mielőbbi teljesítését. Mindannyian készek vagyunk arra, hogy országunk javáért mindent megtegyünk, hiszen élet-sorsunk, a hava boldogulásával szoros kapcsolatban van. Kérjük Excellenciádat, hogy leaven kérésaink teljesítésében segítségünkkel!

A memorandumot Dr. Krausz József alba-julitai főbbi nyitotta be elfogadás végett az ardeali orth. Központi Iroda ülésén, amelyet a nagygyűlés egyhangulag magáévá tett.

— A bucovinai Straja községben pánik uralkodik. Cernăuți. Rădăuți megyében levő Straja községben pánikhangulat uralkodik a zsidó lakosság körében. A múlt év júliusában történtek már excesszusok és már akkor számos zsidóellenes megnyilvánulást tapasztaltak a felheccelt tömeg részéről. Le is tartóztattak annak idején néhány igazgatót, de rövid idő múlva, újra szabadiábra helyezték őket, anélkül, hogy bárki is tudta volna, folyik-e ellenük eljárás, vagy sem. Most felszólították ezek a zsidó lakosságot, hogy vagy eltávoznak két héten belül a helységről, vagy megrohanják házaikat és elkergetik őket onnan. A zsidók erre fel elbarrikádozták házaikat, ablakaikat bedeszkázták és nem tudnak járni kenyérkeresetük után. A cernăuți zsidó testületek és lapok felhívják erre az anomáliára a hatóságok figyelmét és kérik, hogy erélyesen lépjenek fel az igazgatók ellen.

— Házasság. Sohmedt Izák kereskedő, a clujai szefard hitközség alelnöke és Grosz Margit urnő házasságot kötöttek.

— A Public Order Bill január 1-én életbe lépett. London. A „Public Order Bill”, amely lehetetlenné teszi az antiszemita propagandát Angliában és az angol fascisták ellen hozták, január 1-én lépett életbe. A törvény megtiltja az egyenruhák viselését és megtiltja a félkatonai alakulatok létesítését, amelyeknek politikai céljuk volna.

Vegyen „Aesculap”
talp betéte

— Mosley folytatja propagandáját a palesztinai rendőrség körében is. Jeruzsálem. Az angol hatóságok megállapították, hogy Mosley előzásája propaganda iratokkal Palesztinánál. J. Albina kereskedelmi ügynök Jeruzsálemi címére rendkívül sok irat érkezett. Megállapították azt is, hogy a legfelsőbb arab bojkott bizottság és a Mosley csoport között szoros kontaktus áll fenn, s innen kapják az arab lapok is a szükséges zsidóellenes propaganda anyagot. Különösen gondot okoz a legfelsőbb köröknek az, hogy Mosley propagandája nem kiméli az angol rendőrséget sem és ott is igyekszik híveket szerezni magának.

— Önhibáján kívül elvált, 31 éves, izr. éreltségizett, csinos és fess uriaszony, kinek készpénzben és ingatlanban mintegy 800.000 lei vagyona van, magának férjet, leánykájának pedig spát keres, oly intelligens egyén személyében, kinek existenciája van. Közelebbit „Julius” agenturánál Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

— Kormánybiztos vette át a varsói hitközség vezetését. Varsó. Január 4 én átvette a kormány rendletére Maurice Meisel kereskedő a hitközség vezetését. Egyidejűleg egy tizenkét tagu tanácsot is belkített.

— 26 éves, izr. vallásu, jó családból való, iskolázott, talmudtudó fakereskedő, megfelelő hozománnyal nőülne. Érdeklődők forduljanak „Julius” agenturához, Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

— Az Aguda hasznot akar húzni a KKL. ideiglenes betiltásából. Cernăuți. Az itteni „Agudasz Jisroel” vezetői házról-házra járnak és a zsidó lakosság figyelmét arra a körülményre, hogy a KKL perselyeket bevonják, mert nem szabad gyűjteni erre a célra (megjegyezzük itt is, hogy a tilalmat már visszavonták) és elhelyezni igyekezzenek a Keren Hatora perselyeket, amelyek agudista célok szolgálatában állanak. Természetesen az Aguda ebbeli ténykedése nagy felháborodást kelt a bucovinai zsidóság körében, mert egy zsidó testületnek nem szabadna tőkét kovácsolni, abból, hogy egy félreértelt hatóságot intézkedés következtében, egy olyan nagy és világszerte tisztelt és elismart célra, mint a KKL. ideiglenesen nem volt szabad gyűjteni.

— A »tőkés« bevándorlást is megnehezítik Palesztinában. Varsó. A lengyel zsidó sajtó panaszkodik, hogy az angol hatóságok nehézségeket okoznak a tőkés bevándorlásánál is, akinek legalább ezer fontot kell felmutatni. Azt követelik tőlük, hogy kimutassák, hogy a pénz még a lengyel devizatörvények újabb rendelkezésel előtt került ki az országba.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrásy-ut 43. szám Modern kényelemmel berendezett ragyogó tisztia szobák, folyóvízzel. Kivánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné Kármol-panzio (Andrásy-ut 43)
Telefon: 12-59-07.

vagy Oradean özv. Strasser Ignázné
Str. Nicolae Iorga 17 szám alatt.

Perzsaszőnyegeit, gyapjufonalakat
bizalommal

Schulhof Emilné-től
vegyen

ORIENT

Szövőiskola Oradea
Str. Ep. Clorogariu 14.

Szakszortü szőnyegjavítás! Állandó tanfolyam!

— A németországi Mizrahi konferenciája. *Berlin*. D. cember 26-án országos konferenciát tartott Lipcsében, a független németországi Mizrahi országos szervezet. Az egyes kérdésekről részletes vita volt, így a politikai helyzetről (Palesztinai politika) az egyes helyi szervezetek munkájáról, az ifjúsági munkáról, az asszonyok megszervezéséről. Tárgyaltak a Brit Chaluzim Dattim, a Brit Hanoar és a Mizrahi eredi munkájáról. A vita folyamán sokan szólottak a kérdéshez, de röviden, mert igen nagy volt a tárgysorozat. A konferencia végül egy nagy cionista demonstrációval zárult. December 29-én és 30-án a Zentr Mizrahi konferenciáját tartották meg, amelyről még beszámolunk. Közül-belől száz helyi csoport volt az ifjúsági Mizrahi konferencián. Két éves munka-programot dolgoztak ki majd, amely irányvonalat fog adni a németországi Mizrahi szervezkedésnek.

— Színmű a felekezeti megértésről. A zürichi Schauspielhausban bemutatták Else Lasker-Schüler, a kitűnő német zsidó költőnő „Artur Aronymus és atyái” című drámáját. Kis westfaliai városkában történik a dráma cselekménye, mely a zsidó és keresztény felekezetek közötti vallási türelmességet viszi színpadra. Az egyik jelenet a szédér estét jeleníti meg, melyen a zsidó család körében részt vesz a paderborni érsek is. A darabot eredetileg a berlini állami színházban skarták bemutatni, de közben rendszerváltozás következett be, melynek szellemével nem egyezett meg a vallási türelmesség hirdetése.

— Eljegyzés. *Klein Ignätz* marghitai nyersbőrkereskedő leányát *Bösköt*, eljegyezte *Grünfeld Vilmos* kereskedő (Huedin) (Minden külön értesítés helyett.)

— Letartóztattak egy pogromvezért Lembergben. *Lemberg*. Az innen rendőrség szombaton elfogta és letartóztatta a „Brainja Pomoc” ifjúsági egyesület elnökét *Maryan Wardynskyt*, aki tulajdonképpen szerzője a pogrom kilengésnek, amelyek az utóbbi időben a lembergi egyetemen előfordultak.

— Vallásos szerény, jónevelésű, intelligens 26–30 éves leányt, vagy fiatal asszonyt keresek 41 éves kitűnő existenciával rendelkező vallásos jólelkű rokonom részére, kinek legalább 800.000–1.000.000 lel készpénzhozománya van. Csakis komoly, fénytépes és teljes címmel ellátott ajánlatot veszek figyelembe. Ügynökök kizárva. Ajánlatok a kiadóhivatalba „Tisztességes” jellegre kéretnek.

— Wegdwood interpellációja Fauzi ügyében. *London*. Wegdwood ezredes interpellációt jegyzett be az alsóházban, amikor is megkérdezte a minisztert, hogy igaz-e az, hogy egy 500 főből álló iraki arab banda, Fauzi vezetésével megszerveződött, hogy onnan Transjordániába menjenek, az angol csapatokat nyugtalanítsa. A külügyminiszter azt válaszolta az interpellációra, hogy azonnal intézkedik, hogy bevizsgálják az ügyet.

— Miért büntetnek Németországban? *Berlin*. A kötheti bíróság elé került két zsidó és egy árja magánember. A vád ellenük az volt, hogy a két zsidó levégásra alkalmas nyulak eladását hirdette egy olyan lapban, amelyben zsidók nem hirdethetnek. A nem-zsidó magánember félrevezette az illető újság kiadóhivatalát és úgy adta be a hirdetést, mintha az a sajátja lett volna. Ezért a „főbenjáró” bűnért, a bíróság az egyik zsidót és az árját hat-hat hetl, a másik zsidót négyhetl fegháza büntette.

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

Megnyílt

BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,
Str. Lipscani 7.

Sococ hátamögött. Postavámmal szemben.
Elsőrangú erdélyi konyha

— Franciaország és Törökország közötti konfliktus támadt a szandzsák ügyében. *Paris*. Konfliktus tört ki Franciaország és Törökország között, az új szíriai állammal kapcsolatban, az Alexandrette szandzsák körül. A differenciát a Népszövetség elé terjesztették, hogy az döntse el a konfliktust. De ezt nem tárgyalták a rendkívüli ülészeszaton, amelyen a spanyol eseményeket tárgyalták, hanem az 1937 január 17-én összeülő rendes népszövetségi ülészeszaton. A francia delegáció, amelyet Vienot államtitkár vezet, azt fogja ajánlani, hogy küldjenek ki egy bizottságot a Közelkeletre, amely az összes kérdéseket bevizsgálja majd, időbök között a szíriai kisebbségi kérdést is. Az új szíriai köztársaság kisebbségei mint a druzok és aluták kijelentették, hogy megelégszenek egy megfelelő autonómiával az új állam keretein belül, de pontosan szabályozni akarják az államhoz való viszonyukat is. Ezzel szemben a mohamedán és keresztény lakosság között Beyruhtban és másutt is, nagyobb ellentétek kibrobbanásáról tartanak. A szíriai zsidóság helyzete egyáltalán nem biztató, a különböző felmerült nehézségek miatt.

— Konfiskált német zsidó vagyon. A thüringiai Suhl városban levő fegyvergyárat az állam kifizette azon az alapon, hogy a gyár tulajdonosa, *Arthur Simson*, „törvénytelen jövedelmet húzott és szociális kötelességét elhanyagolta”. A meiningeni törvényszék most hozott ítéletet ebben az ügyben. A külföldön tartózkodó Simson ellen egyelőre beszüntették az ügyet. Érvényben marad azonban az ellene kibocsátott körözövelé és a vagyonával szemben alkalmazott elkobzás.

— Meghalt N. E. B. Ezra, a shanghai zsidó újság szerkesztője. *Sanghai*. A napokban meghalt itt 56 éves korában *N. E. B. Ezra* az „Israel, a Messenger” zsidó havi folyóirat alapítója és szerkesztője Ezra 1904-ben alapította lapját. Ő volt a Jewish Telegraphic Agency távolkeleti tudósítója is. Ugy ismerték, mint a „zsidó tradíciók bátor bajnokát és a zsidó nacionalizmus tetterős hirdetőjét”. 1934-ben, amikor lapjának 30 éves jubileumát ünnepelte, Csangkajsek marsall és az elhunyt kínai köztársasági elnök, *Dr. Sun Jatsen*, valamint *Dr. C. T. Wag* volt külügyminiszter, meleghangú levelekben gratuláltak neki a jubileumhoz. Az elhunyt erélyesen harcolt az orosz emigránsok által Kínában propagált zsidóellenes tendenciák ellen.

— A »Stürmert« kitiltották Hollandiából. A limburgi Venlo községben elfogtak egy asszonyt, akinél nagymennyiségű „Stürmert” találták, hogy azokat terjessze Hollandiában. Az asszonyt elfogták és áttették a határon.

— Fajgyalázási perek Németországban. *Berlin*. A düsseldorfi büntetőtörvényszék mára egy 39 éves zsidót, aki árja nővel folytatott viszonyt, fajgyalázás címen három évi fegháza büntetett, az anyját pedig, aki leányának ezt az üzemét elősegítette, egy évi fegháza ítélték. — A „Jenaischer Zeitung” december 18-iki számában közöl egy fajgyalázási pert, amelyben egy 35 éves zsidót elítéltek szintén fajgyalázásért 3 évi fegháza. — A „Badischer Presse” december 16-iki számában közöl egy zsidó eltiltését egy év és két hónapi börtönre ugyancsak fajgyalázásért. — Ugyancsak Kölnben is folyt egy ilyen per, ahol szintén három évi fegházat kapott a zsidó „fajgyalázó”. Valamennyi elítélt még politikai jogainak öt évre való felfüggesztését is el kell szenvedje.

— Hány kitüntetést kaptak eddig angol katonák Palesztinában? Az angol elsőházaan *Sir Robert Young* azt a kérdést intézte az admirális első lordjához, hogy mennyi kitüntetést osztottak ki eddig a katonák között, akik különös szolgálatot teljesítettek Palesztinában? *Sir Samuel Hoare*, az admirális első lordja azt válaszolta, hogy a nyugtalanságok idején tanúsított különösen bátor magatartásukért, a királyi tengerészet egy tiszte, egy altiszte és egy magasrangú tengerésztiltsz kapott kitüntetést. A további kitüntetéseket, a légügyi marsall és a palesztinai katonai főparancsnok előterjesztésére fogják megadni, az arra érdemeseknek.

Kellemesen,

gyorsan és jól

borotválkozik,

ha

„Raso-Pastá”-t

használni

Gyártja:

Ioan Breckner S. A.
Alba Iulia.

— Mit szabad előadni a német zsidóknak? A berlini zsidó Kulturbund legközelebb *Kingsley* amerikai író „Orvosok” című darabját mutatja be. Februárban *Händel* oratoriuma „Izrael Egyiptomban” kerül előadásra. Márciusban *Mahler* „Dal a földről” című szimfóniáját adják elő. *Mendelssohn* „Szentivénjei-álom” című műve, *Molnár* „Nagy szerelem” című drámája is szerepel az érdekes programban.

— Meggyorsítják a narancsexportot Jeruzsálem. Az arab citrus-termelők felszólítást kapnak a szíriai bizottságtól, amelyben arra kéri őket, hogy a narancsok leszállítását és elszállítását olyképen intézzék, hogy azt legkésőbb februárba befejezzék és nem úgy mint másvében, amikor március végéig folytatták. (Ebből arra következtetnek, hogy márciusra újabb eseményeket várnak, amelyek akadályoznák, az export síma lebonyolítását).

— Az angol-olasz tengerészeti egyezmény hatása Palesztinára. *Roma*. Az olaszországi zsidóság nagy örömmel fogadta az angol-olasz tengerészeti egyezmény megkötését. Az első közvetlen hatás abban is mutatkozik, hogy a németek részéről inspirált antiszemita propaganda alábbhagyott az olasz-síjában. Palesztina szempontjából különösen fontos ez az egyezmény, mert ezzel ki van zárva annak a lehetősége, hogy egy olasz-angol konfliktus esetén, hadizóna legyen Palesztina. Ezen túl nem lesz az olaszoknak szüksége arra, hogy az arabok kegyeit keressék. Végül az olasz-palesztinai kereskedelmi kapcsolat újrafelvétele, amely az abesszin háború óta megszűnt, újra aktív lesz és ez is hasznára lesz a palesztinai gazdasági életnek.

— Fantasztikus hírek a bécsi Rothschildokról. *Edward* volt angol király tartózkodása *Rotschild* Jenő báró kastélyában a fantasztikus hírek egész tömegét váltotta ki a zsidó sajtóban. A londoni „Jewish Weekly” többek közt azt írja, hogy *Rotschild* Jenőné, miután *Schönborn* gróffal kötött házasságát felbontották, visszatért a zsidó hitre és ma is vallásos zsidó nő. Családi néven *Wolfs* hívják. A „Jewish Tribune” azt írja, hogy *Rotschild* báróknál péntek este és szombaton nem főznek, ezért kelleit *Edward* herceg péntek éjszaka megérkezésekor Bécsből hozatni friss vacsorát.

— A német sajtó és *Edward*. *London*. A német sajtó, amelyet többször helyre irányítottak, egyáltalán egyonhallgatta a lemondott *Edward* király ausztriai tartózkodását. Ezt arra magyarázzák az angol fővárosban, hogy *Edward* egy zsidó bárónál szállt meg és egy zsidó professzorral kezelte magát. Nem tudják miéppen „adják be” ezt a náci publicumnak. Ezért hallgattat róla a német propagandaminisztérium.

Epilepsziában szenvedők

A világhírű amerikai „DONHIDE” a bécsi Wagner-Jauregg klinika véleménye szerint az epilepszia összes olyan eseteiben is használható, hol minden más kezelés eredménytelen maradt.

Postán 200.— íri utánvétellel megrendelhető: Császár gyógyszerár, București, Calea Victoriei 124.

A XVIII-ik század egyik legkimagaslóbb rabbijának

Jonathan Eybeschütznek izgalmas vándorlása, regényes élete, harcai a kor rabbinagyságaival és a pápával

Eybeschützt a Sabatai Cewi álmessianizmus követésével gyanúsították. — Egy talizmán indítja meg a harcot. — Jakob Emden a kor másik rabbinagyságának és híveinek élethalál harca Eybeschütz ellen. — Amikor a római pápa előtt megmenti a vatikáni állam zsidóságát

Csaknem kétszázötven esztendeje annak, hogy a világ egyik leghíresebb zsidó tudósa Jonathan Eybeschütz megszületett. Életregény ez, amely egy nagy zsidó rabbinak és híres kabbalistának sorsát foglalja magába. A XVII. század vége felé született, pontosabban 1690-ben Krakóban. Ez a lengyel koronázó város sok kiváló nagy zsidó férfinak bölcsőjét ringatta. Eybeschütz — vagy ahogy sokan nevezik — Eybeschütz, hamar elkertül szülővárosából.

I. Eybeschütz

Ahogy elindult, rögtön látni lehetett, hogy egy zsidó szempontból nagy karrier kiindulópontja. Predesztinációja: a szédtületes tudás volt, amely korának legkiválóbbjai közé emelte.

Életstációja: első helye, ahol lakott Eybeschütz morvaországi városka volt és ettől kapta nevét is, hiszen akkor volt II. József uralma, aki kötelezte a zsidókat arra, hogy német neveket vegyenek fel. Onnan Jungbunzlauba ment és alig volt 21 esztendő, amikor az akkori híres prágai jesivának volt prédikátora, ahol rengeteg tanítvány hallgatta a tudós fiatal rabbit.

Nehemia Chajon és Löbele Prossnitz szabbatantanusok befolyása alatt, intenzíven foglalkozott a kabbalával is. A szabbatantanusokhoz való kapcsolatai nem maradtak titokban és ha mint Talmudtudósnak híre messzire ment, emiatt, üldözésnek volt kitéve és ez volt akadály a annak is, hogy 1733-ban nem választották meg metzi rabbinak.

Azért sem akarták metzi rabbinak, mert a prágai Hasselbauer jezsuita püspöktől engedélyt kapott arra, hogy a Talmudot kinyomtatathassa, mindazoknak a részeknek kihagyásával, amelyet „keresztényellenes”-nek találtak. A frankfuri hitközség David Oppenheimer segítségével keresztül vitte, hogy ez a talmudkiadás ily formában nem történelmet meg.

Végül 1742-ben mégis megválasztották metzi főrabbinak.

Pályafutásnak újabb állomásai

1750-et írják, a keresztényi időszámítás szerinti, amikor a híres „háromhittközség” Altona, Hamburg és Wansbeck közül az egyik: Altona meghívta rabbijának. Itt folytatta működését, mint kabbalista és csodatevő, amire alkalma is nyílt hamar, mert éppen ebben az évben a gyermekágyban levő asszonyok között igen sok halálos fordult elő. Nemsokára nyílt konfliktus tört ki köztük és Jakob Emden közzött, mert egy amulettől, amelyet Eybeschütz adott, kibetűzték Sabbatai Zwi nevét, és ezzel bizonyították vetik a sabbatantanusokkal való kapcsolatait. A „három hittközség” annyira ment rabbijának védelmében, hogy megtiltotta az Emden-féle zsinagógák látogatását. Jakob Emden halálos ellensége volt a sabbatantanusoknak és annyira ment Eybeschütz üldözésében, hogy annak kiutasítását követelte. Eybeschütz egy dán privilégiumra hivatkozott, de ez sem sokat használt és életét is veszélyeztetett. Amsterdamban menekült egy időre és a dán királyhoz fordult segítségért, aki neki adott igazat. Eybeschütz

azután visszatért Altonába, és értett ahhoz, hogy megvédje magát, nagy ellenségeivel szemben is.

A harc, a sabbatantanusok és talmudisták között hosszú évekig tartott, s Európa egész zsidóságát foglalkoztatta. Különösen az „amulet per” volt az, amely Németország, Lengyelország és más országok rabbitakat sokat foglalkoztatott.

Védőiratot szerkesztett „Iggeret Hukim” címen, amelyben felszólította tanítványait, hogy legyenek segítségére védelmi harcában.

A harc mind élesebbé vált

Emden és Eybeschütz között a harc mindjebban kiélesedett.

Eybeschütz hívei kiátkozást emlegettek Jakob Emdennel és Lotharingia rabbija Nehemia Reischer ellen, ami annyira felbőszítette a metzi, frankfuri am maini és amsterdami rabbitakat, hogy *átok alá helyezték Eybeschützt és felszólították arra, hogy egy rabbinagság eib't igazolja magát.* Minden oldalról üldözöttnék érezte magát a híres rabbi és ezért régl hívéhez, a kikeresztelkedett mitaut, *Moses Gerson Hukohen*hez fordult segítségért (akit kikeresztelkedése után Karl Antonnak neveztek), aki ebben az időben a helmstedti héber lektor volt. Ez védelmi iratot szerkesztett Eybeschütz védelmére, amelyet V. Frigyes dán királyhoz küldött. Ez az irat, amelynek címe: *„Rövid ismertetés a Sabbatai Zewi mozgalomról és a miatta kitört hamburgi és altonai harcokról”,* annyira meggyőzte a királyt, aki eddig Emden pártján volt, hogy elrendelte egy újabb választás megtartását, amelyből Eybeschütz került ki győztesen. *Frigyes dán király ezenkívül elrendelte, hogy a zsinagógákban hirdessék ki, hogy többé nem lehet közöttük harc.*

Ezútan jelentette ki Eybeschütz, hogy hajlandó a kért rabbinagság eib' menni. 1753-ban összeült a „négyországi” zsinódus Jorslavban, amely javára döntött és elrendelte, hogy az ellene megjelent pamfletteket égessék el. Emden vádaskodásai ellen, „Luchot edut” címen kiadott egy vitaleiratot.

Eybeschützt különben a királyhoz való kapcsolata miatt, híres keresztény teológusok azzal vádolták meg, hogy titokban a kereszténységgel is szimpatizál. Különösen David Friedrich Megerlin keresztény író és lelkész hirdette ezt, azonban Eybeschütz nem is válaszolt ezekre a támadásokra. A hamburgi szenátus is sokat foglalkozott az ügygel, ami nem emelte a XVIII századbeli zsidóság tekintélyét a külvilág előtt.

Pápai epizód az altonai rabbi életéből

Most, hogy a híres rabbinak Eybeschütznek, 250-ik születési évfordulója közeledik és bizonyára ünnepeink is fogják világszerte és visszaemlékezéseket is közölnek Eybeschüttről, amelyek közül egyet közzéadunk.

Eybeschützt elég bizalmas viszony kapcsolta a metzi kormányzóhoz és a metzi püspök érsekhez. Ezek nagyrabecsülték a híres rabbi szellemi képességeit, ugyanarra, hogy amikor a metzi érsek az akkori pápához ment látogatásba, megemlítette, hogy milyen nagy tudású rabbi él körülükben. A pápa érdeklődését annyira felkeltette ez az elbeszélés, hogy arra kérte az érseket, intézkedjék, hogy ez a híres rabbi jöjjön el hozzá látogatásba.

Eybeschütz el is ment Rómába, a pápa kérésére, de amikor a városba érkezett arról

értesült, hogy éppen akkor adott ki egy zsidóellenes intézkedést a pápa, amelyben a zsidók hitközségét rendelt el, a pápai államból. Eybeschützt nagyon érzékenyen érintette ez a hír, ugyanarra, hogy amikor a pápa elé került, az azonnal észrevette, hogy nagyon szomorú, a híres rabbi. Rögtön megkérdezte tőle, hogy mi bántja, mire Eybeschütz egy történelmet mondott a pápának.

— Ejszer volt egy szultán, akinek gyönyörű kertje volt, amelyben a világ legszebb és legritkább fáit és virágait ültette el. A gyönyörű kert közepén ott állott a szultán palotája. Egyikben észrevette a szultán, hogy valaki kitördelte egy fáját a szép kertnek. Kutatni kezdte, de az őrséget hiába vonta felelősségre, senki sem tudott róla. Megkeltődték az őrök, de a fák éjszakai-éjszakára továbbra is áldozatul estek egy vandál kéz pusztításának. Az sem segített, hogy új őröket állított a palota és a kert köré, mert a régleket börtönbe vetette. Végül, engedve annak a régi szokásnak, amely azt mondja, hogy ilyen esetben a zsidókat kell fordulni, valóban arra utasította birodalma zsidóit, hogy álljanak ők őrt a palota körül.

Amikor a zsidók megtildták a parancsot, elhatározták, hogy nem csupán a palota körül, hanem benn a kertben is állítanak őröket. A szultán tudomásul is vette ezt és már az első éjszakának meg volt az eredménye. A keribe felállított őrök egy sötétbe burkolt alakot láttak a keribe surranni, aki egy szép díszfát kezdett elfűrészelni. Azonnal odarohantak és megölték a merénylőt. Felköltötték a királyt is, aki örömmel ment megtekinteni a gazfickót, aki kerje legszebb fáit kitördelte. Nagy volt azonban megdöbbenése, amikor a merénylőben, saját fiára, a trónörökösre ismert.

Elhatározta, hogy a zsidókat ki fogja pusztítani, mert megölték a fiát.

A rabbi elmondta a történeteket a pápának, akitől megkérdezte, hogy igaz-e volt-e a szultánnak ebben az intézkedésben. A pápa azt válaszolta, hogy a szultán ártatlanul vádolta meg a zsidókat a fia megölésével, mert hiszen ő adott parancsot, a fa pusztításának elfogására és megölésére. Ezután vége lett a pápai kihallgatásnak, Eybeschütz hazament városába.

Rövid idő múlva a metzi érsek újból a pápánál volt. Lektcsinyóleg, nyilatkozott Eybeschütz rabbiról, mivel nem tudott magának tanácsot adni, hanem neki, a pápának kellett azt a rabbinak adni és bár a pápa a legokosabb embernek tartotta magát, megkérdezte az érseket hogy nem-e ő is így vélekedett volna az ügyről?

Az érsek csodálkozással hallgatta a pápa nyilatkozatát és azt válaszolta:

— *Szentségedet mártírsztette a pápa, amit a rabbi mondott. Hiszen szentségedet, a saját hádjába fogta meg, mert ezzel azt példázta, hogy kár e'ü d'zni a zsidóságot, mert hiszen ők ártatlanok ebben.*

A pápa valóban felfüggesztette a zsidók kiűzésének parancsát.

...

Egyike azoknak a történeteknek, amelyeket Eybeschüttről beszélnek, aki korának egyik legnagyobb tudósa és legharcosabb egyénisége volt.

— A dániai nemzeti-szocialista pert újra elhalasztották. *Коронация.* A nemzeti szocialisták elleni perben a harmadik tárgyalást is elhalasztották, mint az első kettőt, és az újlásra csak formalityakban maradt ki. A vádlottak azt kérték, hogy Dr. Friediger főrabbit is idézzék meg a tárgyalásra, azzal a céllal, hogy referájon rajon, a citátumok valóban helyesek voltak vagy sem. A főcél az volt azonban, hogy újból gonyolódhassanak a főrabbi személye és a zsidóság főit. Dr. Friediger helyett azonban a hitközség megbízásából Artur Henriques ügyvéd jelent meg, a hitközség titkára, aki kijelentette, hogy az egyes pontokra írásban fog válaszolni, ha a bíróság úgy kívánja. Végül is abban állapodtak meg, hogy írásban fogják megadni a kért kérdésekre a választ és ezek után a dániai nemzeti szocialisták elleni pert bizonytalan időre elnapolták. *CUJ-Napoca.*

PALESZTINA

A palesztinai mandátum szerzői az ország végső befogadóképességéig terjedő bevándorlásra gondoltak

Rövidesen befejezi munkáját a királyi bizottság

A királyi bizottság kihallgatása tovább folyik. A Wead Leumi nevélen megjelentek Ben Zwi, Eimalech, Osirotsky, Frank és Lewy rabbi.

A rabbi kihallgatásáról már megemlékezünk. Utánuk Berigna és Luria kerültek a bizottság elé, akik a nevelésügyi bizottság felemelése ügyében tették meg előterjesztéseiket. Jelenleg az állami költségvetés nevelésügyi bizottságának csupán 5% jut zsidó célokra.

Sir Laurie Hammond, mint a bizottság egyik tagja, azt válaszolta, hogy igen jelentős összegeket kell a bizottságra költeni. Az 1929 évi nyugdíjarszók 750.000 fontba kerültek, míg az 1936 évek két és egynegyed milliót.

Berligné a Palesztina kormány nagy többségére mutatott rá, ami bizonyítja annak, hogy több pénz is ki lehet adni erre a célra.

Lord Peel közbeszólt, hogy a feleslegek csakis különleges kiadásokra tartalmat adnak.

Coupland professzor kérdésére, Luria kijelentette, hogy a zsidó iskolákban intenzíven tanítják az arab nyelvet és a zsidó iskolákban nyoma sincs az elfogultságnak, sőt mindenkor az arab-zsidó megértést propagálják.

Ezúton kihallgatott Miss Henrietta Szold-ot, Dr. Katzenelont, és Dr. Klieglert, akiket az egészségügyekre és jóléti ügyekre kérdésekre vonatkozólag hallgattak ki. Miss Szofe áttekinthető képet nyújtott azokról az eredményekről, amelyeket külföldi pénzek segítségével értek el az egészségügyi intézményeknél. Sir Laurie Hammond arra a régi elvre hivatkozott, mely szerint, mindég azt a népréteget kell jobban támogatni, amely arra jobban rászorul. Miss Szold azt válaszolta, hogy a zsidóság körében is van annyi segítségre rászorult, mint az arabok között. Van egy rétege a zsidóságnak, amely semmivel sem áll jobb anyagi helyzetben, mint az arabok hasonló rétege, azért éppen úgy szükségük van a segítségre, mint az araboknak.

Következett a királyi bizottság további kihallgatása. Sherlok jelent meg újból, aki adatokkal bizonyította, hogy a vasút bevételeinek 65%-át és a vámoknak 70%-át a zsidók adják. Közvetlenül és a vasútnál, valamint a vámnál, postánál, ennek decréra a zsidókat háttérbe szorítják.

Sherlok hivatkozik Macdonald levelére, amelyet 1931-ben írt Dr. Weizmannhoz, amelyben elismeri, hogy a zsidóknak annyi joguk van közmunkákra, amilyen mértékben hozzájárulnak az állami terhekhez.

Lord Peel kijelentette, hogy a királyi bizottságnak jogában áll olyképen interpretálni a mandátumot, ahogy akarja.

Sherlok erre azt válaszolta, hogy Macdonald levelét, mint a Palesztina mandátum egy kiegészítőjét kell tekintetbe venni.

Lord Peel ezután azt válaszolta, hogy a királyi bizottság saját maga fogja interpretálni a mandátum szellemét.

A szombatira vonatkozólag intézett ezután Sherlokhoz kérdéseket Lord Peel, vajjon nem okoz nehézséget a szombat tartása a hivatalnokok között, akik állami szolgálataiban vannak. Erre azt válaszolta Sherlok, hogy ezen könnyű segíteni, munkabeosztások útján. Viszont az állam biztonsága azt kívánja, hogy a 117 mozdonyvezető közül ne csupán 17 zsidó legyen, mert egy arab sztrájk esetén, ha zsidók volnának közülük számban, akkor senki fennakadás nem volna a forgalomban. És így van számos más állami intézménynél is. Ezt tekintetbe kell venni a királyi bizottságnak.

A mandátum a zsidó bevándorlás korlátlan előmozdítására hivatott

A királyi bizottság jeruzsálemi tárgyalásainak kiemelkedő mozzanata volt Leonard

Stein, a Jewish Agency londoni jogtanácsosának vallomása, amelyben főleg a mandátum interpretációjával foglalkozott.

Először rámutatott arra, hogy úgy a Palesztina mandátumban, mint a Balfour deklarációban, az 1922-es Churchill-féle Fehérkönyvben és Macdonald miniszterelnök 1931-ben dr. Weizmannhoz intézett levelében mindig csak nemzsidó vallási közösségekről van szó, de nem arabokról. A tanu kijelenti, hogy a mandatórius hatalom mindkét ígérete, amelyet a zsidóknak és a nemzsidóknak adott, egyenlő súllyal bír, de különböző természetűek. Az egyik ígéret, amely a Zsidó Nemzeti Otthon megteremtésének előmozdítására vonatkozik, pozitív, míg a másik, mely szerint „semmi sem történhet, ami a nemzsidó közösségek polgári és vallási jogait érinti”, negatív természetű. Leonard Stein hivatkozott Churchill volt gyermekügyi miniszter egyik cikkére, mely 1930-ban jelent meg és hangsúlyozza, hogy a mandatórius kötelezettségeknek az a kifejezett célja, hogy megkönnyítse és elősegítse a Zsidó Nemzeti Otthon felépítését.

Rendkívül élénk, sőt olykor viharos vitára került sor, amikor Leonard Stein megtagadta a választ Sir Morris Carter bizottsági tag „elvonat és elméleti” jellegű kérdéseire. Carter ugyanis a „közösség” szónak „állam” értelmét akart adni.

A továbbiak során Leonard Stein kijelentette, hogy a zsidó bevándorlás korlátozása még akkor is, ha az az ország gazdasági befogadóképességének elve alapján történik, összeegyeztethetetlen a mandátummal, mely szerint a mandatórius hatalom bevándorlás aktív előmozdítására hivatott.

Sir Laurie Hammond: A mandátum szerzői szem előtt tartották a zsidó többség lehetőségét?

Leonard Stein: Nem mondták a zsidóknak, hogy megadatik nekik a többség, de azt se mondták, hogy a zsidó Nemzeti Otthon nem jelent többséget.

Lord Peel: Kér, hogy „otthon” mondták és nem „államot”.

Leonard Stein: Éppolyan nehéz lett volna az „állam” fogalmának interpretálása, mint a nemzeti otthoné.

Leonard Stein hivatalos dokumentumokat idéz, amelyekből kitűnik, hogy a mandátum szerzői az ország végső befogadóképességéig terjedő bevándorlásra gondoltak. Elmondja továbbá, hogy 1930-ban, a Macdonald levél nyilvánosságra hozatala előtt lépések történtek abban az irányban, hogy az arabokat is bevonják a Jewish Agency és a kormány közötti való tárgyalásokba, az arabok azonban elvetették ezt.

Sir Laurie Hammond: A Macdonald levél egyensúlyról is beszél az országban élő két közösség között.

Leonard Stein: Ez az egyensúly csak a mandátum kétirányú kötelezettségére vonatkozik, nem pedig népesség politikai egyensúlyra. A királyi bizottság péntek délelőtti Weizmann Chalmet hallgatta ki zárt ülésen, aki a jeruzsálemi rádió híradása szerint drámai erejű beszédet tartott a zsidó jogokról és kötelezettségeiről. Utána Campbell, a jeruzsálemi disztrikt vezetőjét és Graham Brown, anglikán püspököt hallgatták ki.

Újabb jelentés szerint az arab politikusok nem személyenként fognak kihallgatásra jelentkezni a királyi bizottságnál, hanem január 12-én testületileg jelenik meg a Peel-bizottság előtt a legfőbb arab bizottság. Eszerint a királyi bizottság nem hagyja el az országot január 12-én, mint ahogy azt tervezte, hanem meghosszabbítja az országban való tartózkodását.

Palesztinába jött idegen faj

A palesztinai zsidó közvéleményben nagy izgalmat keltett Sir Horace Rumbold, a királyi bizottság alelnökének egyik megjegyzése, amelyben úgy emlékezett meg a zsidókról, mint egy az utóbbi időben Palesztinába jött „idegen fajról”. Az egész palesztinai héber sajtó élesen állást foglal ezzel a kijelentéssel szemben. A lapok hangsúlyozzák, hogy Rumbold ezzel nyíltan egyoldalú állásfoglalást szorgalmazott és súlyosan megsértette a bizottság tagjaira kötelező tárgyilagosságot. Ez a kijelentés — írják a lapok — következtet arra, hogy milyen szellemben kezeli Rumbold a Palesztina mandátumot és a Zsidó Nemzeti Otthont. Az angol nyelvű „Palestine Post” is élesen támadja Rumboldot.

A Poale Aguda tiltakozik az agudisták magatartása ellen. Jeruzsálem. Az Agudasz Jisroel munkás csoportja, a „Poale Aguda”, a „Dewar” szerint, tiltakozást jelentett be az Aguda magatartása ellen, amelyet a királyi bizottság előtt tanúsított. Főleg azt hibáztatják, hogy külön hitközségeket és külön iskolákat követeltek.

Fauzi Kaukdji az angolokat is ki akarja kergetni. Jeruzsálem. Közudomásu, hogy a palesztinai felkelés lelke Fauzi Kaukdji volt, aki előbb Szíriában, majd Libanonban, végül Palesztinában úri a felkelések szervezését, hivataloszerűen. Az angolok nagy vérdíjat tűztek ki fejére, de azután futni hagyták. Azóta Kaukdji Irakban fejt ki kárhözátos tevékenységét, ahol bandákat szervez, azzal a jelszóval, hogy: a Tengerbe kell szorítani az angolokat! A „Daily Telegraph” szerint, nem szabad komolyan venni ezt a mondást, de az iraki helyzetet mégis erősen befolyásolja. Fauzi bejt erősen támogatják az iraki mértékadó arab körök. Bagdadban nagy előadásokat tart, zsúfolt házak előtt, ahol különböző „győzelmeket” mond el, amelyet „az ellenség” fölött aratott. Elmészli, hogy milyen „csatákat” vívott Palesztinában, ahol futásra kényszerítette az angol hadsereget. „Csak a kezdet volt az, ami eddig történt — mondja Fauzi — de ezután jön az igazi, amikor kiverjük az angolokat az araboktól országokból”. A hírek szerint a moszkvában is erőteljes propaganda folyik, oly irányban, hogy elkergessék a zsidókat Palesztinából.

Tel-Avivban gázműveket létesítenek. A tel-avivi városi tanács, a Close Brothers Ltd. angol cégnek 30.000 font letét ellenében 50 évre koncessziót adott, gáztermelésre. A társaság félmillió fontot szándékozik befektetni Palesztinában. 300.000 font szükséges a gázművekhez és 200.000 font installációkra. Szakkörök szerint, Palesztinában a gáz termelése kevesebbe fog kerülni mint Európában. A cég párisi képviselői: Dr. Elim Efrus és Dr. Dralicz.

A jeruzsálemi rabbinátus megáldotta a királyi bizottságot. Jeruzsálem. A királyi bizottság néhány nappal ezelőtt kihallgatta Jakob Josef Lewy rabbit és Jakob Meir szefárd főrabbit, akik megáldották a királyi bizottságot. Lewy rabbi kijelentette, hogy a rabbi azon imádkoznak, hogy a királyi bizottság munkája és fáradozása áldást hozzon Palesztinára. A rabbi héberül beszélt. Lord Peel elnök köszönetet mondott a bizottság nevében a rabbiaknak és végül megjegyezte: „Nem történik meg gyakran, hogy egy királyi bizottságot üdvözljenek és megáldjanak”. Ezután megjelent a bizottság előtt a palesztinai Bet Din elnöke, rabbi Frank is. Kijelentette, hogy a zsidó nép és a zsidó föld, egyet jelentenek. Ehez tartozik még a héber nyelv is, amely a zsidóság nemzeti nyelve. Nincsenek zsidó külön szekták. A Knesset Jisroel és Aguda közötti ellentétek nem nagyobbak, mint a két különböző felfogásu, de egy irányt követő pártok között szokott lenni. A zsidó nemzeti otthon közös és oszthatatlan ideálja, minden zsidónak.

Újabb terrorakció. Arab bandák megáldották a Ras el Ein melletti vasúti munkálatoknál dolgozókat és két arab munkást megsebesítettek, ezután elrabolták mindent, amit kezük ügyébe került.

Végig Maramuresen — a zsidó szenvedések nyomában

Az Árvagondozó akciója a maramuresi zsidó gyermekekért

Az erdeali Zsidó Árvagondozó a nyomorgó maramuresi zsidó gyermekek felségeléséért érdeklődve évek óta nagyszabású élelmezési akciót rendez, amelyhez előterjesztése alapján ez évben is sikerült a Joint hatóság támogatását megszerezni.

Ez a körülmény tette lehetővé, hogy Borsá, Visau és Sigheten együttesen majdnem 1000 szegény gyermek részére népkonyhák voltak nyitathatók.

Munkatársunknak alkalma volt beszélni Dr. Neumann Vilmos titkárral, akit az Árvagondozó cluj központja a maramuresi zsidó népkonyhák beindítása végett a helyszínére kiküldött.

— El voltam készülve arra, hogy nagy nyomort látok Maramuresben és különösen a Visau völgyében — mondotta Dr. Neumann titkár — de azt a képet, amit Borsá és Visau mutat ezen a téren, szociális érzéssel és zsidó szívvel rendelkező egyénnek nehéz látni anélkül, hogy ne igyekezzék módot keresni arra, hogy ez a nagy nyomorúság legalább bizonyos mértékben ne enyhüljék.

A »minderwertig« (?) maramuresi zsidóság.

— Sovát beszélnek a maramuresi zsidóság »minderwertig«-jéről és improduktív elemnek mondják ennek a területnek zsidóságát. Ténylegesen azok, akik közülük hozzánk Ardealba eljutnak és itt ajtóról-ajtóra kopogtatva járják be az országot, ezek nem szimpátiusak, a relatív jobb módban élő erdeali zsidóság s még kevésbé a nem zsidó lakosság előtt. De ezek az emberek erre kényszerültek, mert előbb az agrár-reform, majd a külföldi gazdasági korlátozások elvették a lehetőségét annak, hogy munkával keressék meg kenyerüket. Mert egyébként ott fenn a Visau völgyében eddig ez a zsidóság százával és ezrével nehéz produktív munkát végzett. Erdőtermeléssel, fuvározással foglalkozott és foglalkozna ma is, ha erre mód és lehetőség adatnék.

— Szeretném felhívni az erdeali zsidó iparos társadalom figyelmét arra, hogy mennyi igen értékes szakmunkás van a Visau völgyében, különösen műasztalosok, kőművesek, ácsok s ezek ölbe tett kezekkel ülnek, mert nincs munka s ennek hiányában boldogan mennének napszámba is, — ha volna hova s mert legtöbbször ez sincs, ezért szorongva lesik testvéreink évről-évre az Árvagondozó népkonyhák megnyitását, amikor legalább gyermekeik nem kell éhezzenek.

— Borsán Dr. Salamon Miksa, az ottani zsidóság mentora vezetése alatt csupa önkéntes munkatárs levékenykedik. A Mizrach-i szervezetbe tömörült leányok buzgólkodnak a konyhán. A helyiség nagyon kicsiny, kevés az edény, ilyen szerű beszerzésekre nem telik, a Joint szubvenciójából csak élelmezési kiadásokat szabad teljesíteni s ezt is a legnagyobb takarékosággal, mert ehhez a szubvencióhoz a borsai zsidó társadalom — amelynek csak alig néhány kereső tagja van — csak alig tud valamit pótolni.

— Örömm nézni, hogy mennyi szép, keltei típus látható a borsai gyermekek közt, ragyogó, okos szemű fiú és leány feltűnő sok van a népkonyha kis vendéglő sorában. Annál fájdalmasabb, hogy ez a sok szép emberpalánta majdnem teljesen pusztulásra van ítélve, ha nem történik sorsukról intézményes gondoskodás, ha nem veszi helyüket irányítását valamely arra hivatott zsidó szerv a kezébe.

Ahol a soktagú család mindössze egy pár cipőben jár.

Azi a ruhának nevezett valamit, amibe a legtöbb kis test burkolva van, fájdalmas látni, s a cipőt... — ha ugyan annak nevezhető, még inkább. A cipő, igen, ez nagy problémája ezeknek a szerencsétlen gyermekeknek, hiszen az igazi ok, amiért az élekezés annyi időt vesz igénybe, tulajdonképpen az, hogy nincs a házában cipő, vagy ha van csak 1 pár, így a népkonyhára jár 3-4 testvér csak »sorban«

kaphatja meg a családi cipőt, egyik testvér a másiktól. Ugyanazért nem tud a legtöbb iskolába sem járni.

A erre Maramures után hivatalos küldetésemben jártam, az Árvagondozó minden helyi csoportjának vezetőjét már utam folyamán is felhívtam, hogy saját gondozataik mellett gyűjtsenek városukban 5-14 éves gyermekek részére alkalmas használt cipőket a maramuresi zsidó gyermekek részére és ezt a kérésemet most a »NEPÜNK«-n utján az erdeali zsidó társadalomhoz is intézem.

Nem más vagy talán még rosszabb a helyzet Visau is, ahol a munkanélküliség hátsorsosaink körében még nagyobb, mint Borsán. Visau ugyanis a CAPS uralja a terepet minden tekintetben, ami nemcsak annyit jelent, hogy a különböző zsidó erdőmunkás és a megbízható zsidó fuvaros részére ezen munkakalkuláción terén a numerus nullus van bevezetve, hanem azt is, hogy a CAPS a maga kooperatív útján mindennel ellátja az általa foglalkoztatott tisztviselő és munkás'ömeget, akik saját fizetéseikben, kifizetéseikben értékesíthető bonfajjal fizetnek, emiatt azután egy csomó kis-kereskedő iparos tengődik kereset nélkül.

A 150 éves gyönyörű visói templomban egymás mellett hajlong a »város« zsidó rendőrfőnöke és a liszteslegény.

— Pedig itt is szorgalmas dolgoz, igazán produktív elmekből álló zsidóság él, vagy legalább is szeretne élni azon a földön, amelyen ősei is dolgoztak és éltek a maguk speciális »viseve«-i zsidó életét. Ez a speciális zsidó élet a sok Beth Hamidrás falain belül mutatkozik leginkább, de mutatkozik az ősi, majdnem 150 éves gyönyörű igazán szép és művészi kőiteiű keleti fal díszében. A templom különben feltűnően régi, sokáig függő gyertyatartóval, amelyekbe Jhrzeffel alkalmával s ilyen igen sok van a maramuresi zsidónak rengeteg gyertyát helyeznek el. A magunk fajta zsidónak is szokatlan, amikor a kis »város« zsidó rendőrfőnöke, meg a zsákjait épen lerakott lisztes legény egymás mellett hajlongnak s mint idegennek egyformán megadják a solajm alechemet.

Visszatérve a népkonyhák ügyére, úgy Borsán, mint Visau 350-350 gyermek ellátására indítottuk be ezeket a népkonyhákat, amelyek valóságos élelmezési missziót teljesítenek. Boldogan megszolgálják, vagy a levesbe aprítják az ebédhez kapott rég nem látott kenyéradagot, — mert otthon jó ha mále kerül az asztalra — a kenyérből azután mikor ugylájják, hogy senki nem veszi őket észre, egyik másik a zsebébe is csuszít egy-egy darabkát az otthon maradt kisebb testvér, vagy anya részére.

A hatalmas fazék leves és utána a griz utolsó cseppig el fog, pedig a maximális 350 adagot kiszámoltuk. Lengyelországi hitestvéreink súlyos helyzete folytán az amerikai zsidóságnak a Joint által kezelt pénzből hozzánk lényegesen kevesebb jut el, mint az előző években, ezért fokozottabb mértékben van szükség arra, hogy erdeali zsidóság saját országársaink legnagyobb nélkülözésben élő gyermekeit megsegítse. Az erre a célra szolgáló adományokat, valamint cipőküldeményeket az Ardeali Zsidó Árvagondozó központja Cluj, S. r. Paris No. 36. juttatja el illetékes helyre, minden legkevesebb adomány egy-egy gyermek 1 napl élelmezését teszi lehetővé.

A maramuresi munkakésztséget produktívizálni kell

— Tapasztalataimról részletes jelentéssel fogok tenni, — fejezte be nyilatkozatát dr. Neumann titkár — az Árvagondozó Központi Bizottságának, hogy az átrétegződési munka keretében megoldást találjunk maramuresi testvéreink munkatársainak és munkakésztségeknek produktívizálására, annál is inkább, mert ezen terület zsidóságának vezetői köréből az az igen egészséges gondolat feldőött fel ottani látogatásom során, hogy valamilyen

Az igazi gyógyszer...

nemcsak pillanatnyilag csillapít, hanem magát a betegség okát szünteti meg, miáltal tökéletes és végleges gyógyulást hoz a betegnek.

Ez a kiváló tulajdonsága adja meg a »Gastro D.«-nek különleges értékét. A Gastro D. egy újonnan felfedezett amerikai gyógymódot kivonatából készül, különös hatását a legmarkosabb gyomor- és bélbetegedéseknél a hálalkodó levelek százai igazolják a világ minden részéből.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszertárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszertárában, București, Calea Victoriei 124.

észszerű és hasznos házipar bevezetése Maramures zsidó lakossága körében nemcsak pillanatnyilag, de tartósan is enyhülést hozna jobbsorsra érdemes testvéreink helyzetében. Az Árvagondozó központi elnöke dr. Kertész Jenő a maga nagy szociális érzésével és nagy koncepciójával, munkatársával együtt és azon testületek bevonásával, amelyekben vezetőszeret vizs, bizonyára meg fogja találni a módját, hogy ez a kérdés a legjobban és leghamarabb megoldható legyen. Az ő hívő szavakra Ardeal zsidóságának minden közéleti férfa bizonyára szívesen fog részt venni ebben a nagy jelentőségű munkában, amelyet az arra hivatott szervezet, az Ardeali Zsidó Árvagondozó beindít.

KÖZÉLET

Az uzhorodi zsidóság estélyeket rendez a Tel Chaj javára. Uzhorod. Néhány lelkes uzhorodi hacoharista követésre méltó példát nyújtott arról, hogyan kell egy eszme érdekében céltudatosan dolgozni. Házlestélyek voltak: Fischgrund Izraelnél, Klein Márkusnál, Braun Lajosnál s az estélyek jelentős jövedelmeket biztosítottak az alap javára.

A csehszlovákiai Mizrach-i konferenciája Eperjesen. Több, mint 100 delegátus részvételével folyt le dec. 27-én Presovon a csehszlovákiai Mizrach-i és Thora Vavoda szervezetek országos konferenciája. A presovi helyi csoport nevében Lichtig Hermann nyitotta meg rövid, de emelkedett szavakkal a konferenciát üdvözlő a háborúgok képviselőit, valamint a megjelent zsidó testvérszervezetek megbízottait. Az üdvözlések után, Schwirtz hohoveci főrabbi tartott nagyhatalmú beszédet majd az ünnepi megnyitó M. Goldstein záróbeszédével ért véget. A plenaris ülésen referátumokat tartottak a következők: A. Grünberger, M. Goldstein, R. v. Schwartz, dr. Tomaschoff, M. Waiser, B. D. Schwartz, I. Basch, J. Soltegel, dr. Rosenzweig, Jurovics, valamennyi referátum kivételesen magas nívót reprezentált. A konferencia másnap választotta meg az országos vezetőséget, melynek tagjai a következők lettek: Elnök: Goldstein Mózes, executive tagok: Niwasch Jasab, Feldmann Sámuel, Zpor, Cháim, Soltegel Leopold, Jurovics Mosche, és Weisz Dov. Ezenkívül a bővebb körű országos vezetőséget is választottak amelynek tagjai: Weisröh Izák, Müller M. L. Dr. Rosenzweig László, Bikon Baruch, Prof. I. Frankfurter, Neumann, Hermann, Prof. Ing. Rubin, Weinberger József, Dr. Tomaschoff B., Hartvig B., Waiser Mordehaj, D. Jul Menachem, Guttman Mosche, Friedmann József, Kimsztáler Mosche és Kestlenbaum Akiba. A Mizrach-i központja továbbra is Kassán maradt. A közlelebbi munkaprogramot az újonnan megválasztott vezetőség állítja össze.

A ludusi izr. hitközség választmány a következő előjárósági tagokat választotta meg: Elnök: Heller Mózes, alelnök: Pollák Márkus, gondnok: Adler Benő, pénztárnok: Izrael Jakab, tanácsos: Waiser M. Jakab, iskolaszék elnök: Glück József. Ezenkívül megválasztották a pénzügyi és választási bizottságot is.

Hétről-hétre

Páris. A napokban megalakult Párisban is a zsidó kishitebank amelyről részletesen nyilatkozott Jules Hayem igazgató. „Classe Israélite de Prêts” címen alakult a Foundation és az Ica erőteljes támogatásával. Az új bank legintézet a németországi menekültek existenciális alapítását fogja támogatni, akiknek a francia gazdasági életbe való bekapcsolódás a céljuk. A francia kisebb városokban is alakulnak majd ilyen bankok és Algírban is. Azoknak a családoknak, akik állandó tartózkodásra telepedtek le Franciaországban 300 frankig adnak hitelt. A kölcsönöknek kivül, olcsó munkaeszközöket is beszerez zsidó iparosoknak. Az új bank felhívással fordult a párisi jómódú zsidósághoz, hogy legyenek segítségükre a bank megalapozásában. — A francia akadémia egyiptomi szekciójának külföldi levelező tagjának választotta Sir Robert Mcnd-ot. A kinevezett tudós ismert egyiptológus, elnöke az „Egypt Exploration Society”-nek és tekintélyes kémikus. Elődje a diszes pozícióban, a nemrégiben elhunyt Fuad egyiptomi király volt. — A napokban elhunyt Eugène Dryfuss, a legfelsőbb törvényszék elnöke, egy vakbéloperáció következtében. Nemrégiben tüntette ki a közírásság elnöke nagy érdemeire való tekintettel a becsületrend nagykeresztjével, amely a közírásság legnagyobb érdemeje.

Bardad. Temenből jelentik, az adharai hitközség elnökét Saadla Babit, arabok megölték.

Berlin. Január 1-ével megtiltották a zsidó munkaközvetítők tevékenységét, mivel teljesen új alapokra helyezték a munkaközvetítést, és az inaskepzést. Zsidó állásközvetítők és pályaválasztási tanácsadók megszüntették tevékenységüket.

Wien. Rió de Janeiroban elhunyt a múlt év októberében Ausztria oitani főkonzulja Hugo Ornstein, aki a bécsi hitközségre háromezer fontot hagyományozott.

Kopenhága. Jütlandban egy nagy farmot létesítettek, ahol Németországból menekült zsidó ifjakat képeznek ki mezőgazdasági szakmában.

Petah Tikvah. Salom Rinkowskyt, egy iteoi őrt letartóztatott azon a címen, hogy megölt egy arabot. Most szabadlábra helyezték, mivel nem tudak semmi terhelőt találni rávonathozólag.

Varsó. A polgári újév kezdetén, a lengyel rabbi szövetsége üdvözölte Dr. Mocieli közírássági elnököt és eljuttatta hozzá jókívánságait. Ugyanakkor üdvözölték Eduard Rydz-Smygly marsallt, az újév alkalmából.

Tripolisz. A legújabb jelentések szerint a tripoliszi kormányzó kegyesen megengedte, a zsidó kereskedőknek hogy csak délelőtt tíz óráig nyissanak addig elmeheinek a reggeli imádkozáshoz. Azoknak a zsidó kereskedőknek, akik nem zsidó alkalmazottakkal dolgoztak, külön kedvezményt nyújtanak.

Jeruzsálem. Az egész országban nagy vihar uralkodott. A fővárosban sok hó esett, de rögtön elolvadt. — Januárban hat új telepet nyitottak meg. Két kvucát, két mosavot Beisanban és két kvucát a Jordánvölgyében. — Két zsidó fiatalembere akik Kfar Saba mellett egy autóbusszra várak, egy arra haladó arab taxiautóból rálőttek. — Merek Hazoar zsidó településre, éjnek idején ismeretlen tettesek rálőttek. — Tuikerem és Nabius mellett két rablóátadás zajlott le, rövid félórai időközben. Autóval utazókat támadtak meg és rabolták ki. A tettesek elmenekültek. — Október 31-iki kimutatás szerint a kormány főlölege hat és fél millió font, s csak 14 195 fonttal kevesebb mint a legutóbbi kimutatásban. — Jeruzsálemben és Haifában újabb összetűzések voltak keresztény és mozlim arabok között amikor is két keresztény arabot megsebesítettek. — A haifai arab munkásklub felhívást bocsájított ki, amelyben súlyos szavakkal elítéli azokat a terrorakciókat, amelyek megbontják a palesztinai belső békét. — Északpalesztinában a Migdal nevű arab községben számos kilengés történt, amiért is a kormány 150 font kollektív büntetéssel sújtotta a falu lakosságát. — A hivatalnokok védelme érdekében a Nabius kapu mellett levő hivatalokat Jeruzsálemben a város centrumába helyezik át a Hotel Palace-ba. — Az Ajn Charod-i pardest a gilboai hegyekről lövésekkel támadták meg. A lövések nem találtak. — A karácsonyi ünnepek alatt, a betlehemi ősi templomot fegyverrel alá vették arab banditák. Dacára annak hogy a rendőrség közbelepett a tetteseket nem sikerült eddig megtalálni. — Egy arab banda Tuikerem mellett megtámadott egy öt személy és egy teherautóból álló koloniat, amelyet kiraboltak. Tekintettel arra, hogy mostanában nem visznek az utasok pénzt magukkal, összesen 70 fontot rabolhattak. — Petach-Tikva mellett egy arab banda, megtámadott egy juhnyáját, az arab őrt megölték és elhajították az állatokat. A tettesek közül néhányat sikerült elfogni. — Két arab behatolt egy Rospinoh melletti zsidó kolonista házába, súlyosan megsebesítettek a házigazdát és aztán rabolták. — A sziriai lassiszta szervezett fiókot létesített Palesztinában, amelynek főcélja, hogy propagandát folytasson az arabok között. A terrorpárt finanszírozója Sir Mosley, aki a maga érdekében dolgoztat az arabok között és azt hirdeti hogyha uralomra jut akkor minden jogot megad az araboknak. Azt is terjesztik, hogyha a királyi bizottság elávozik, és a mekkai mozlim világkongresszust befejezik, tehát február közepe táján, új nyugtalanság fog kitörni Palesztinában. — A jeruzsálemi egyetemen gyászünnepet tartottak a nyugtalanságok alatt meggyilkolt professzor emlékének Dr. Magnes rektor tartotta a gyászbeszédet és közölte az egyetem abbeli határozatát, hogy az arab nyelv és irodalom tanaszékét, az elhunyt professzor emlékére, prof. Bilig-Iasszének nevezik el.

— Új certifikátok az Aguda javára. Jeruzsálem. Az Agudasz Jisroel és a Jewish Agency emigrációs osztálya között megállapodás jött létre, amelynek értelmében a most folyamában levő sedule idejére 96 agudista certifikátot fognak adni, amelyből 36 kerül Lengyelországba és 23 Németországba. A fennmaradt 37 darabot a többi országok között osztják szét. Ven még az Agudának 26 elintézetlen, illetőleg igénybe nem vett certifikátja, amelyet szintén széjjelosztanak rövidesen.

— Újabb zsidó tanárokat neveznek ki a prágai német egyetemre. Praga. A minisztertanács előterjesztette Benes elnöknek azoknak az új egyetemi tanároknak névsorát, akiknek kinevezését kéri. A kinevezendő tanárok között a következő zsidó tanárok vannak: Dr. Karel Aser, akit az okulisztika rendkívüli tanára, Dr. Wilhelm Jarosi, az ortopédiai sebészet rendkívüli tanárává Dr. Arnold Lf wenslein, az optalmologia rendkívüli tanárává és Dr. Richard Kohn, akit a biologia rendes tanárává ajánlják kinevezésre.

— Az új palesztinai büntetőtörvénykönyv. Palesztina egy új büntetőtörvénykönyvet vezetett be, a régi török törvénykönyv helyett. Az új törvényt a gyarmatokról hozták, argol szellemben készült és a palesztinai viszonyokhoz alkalmazható tetteik. Megtiltott valamit a török törvénykönyvből is. Így például löbényjór bűnnek csupán az előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosságot tekintik, viszont a mohamedánok bigámiaját tolerálja és a jognek bizonyos részét, az egyházi hatóságok illetékessége alá helyezi. A földtörvény is a régi török törvény, bár itt is rendkívül nagy változások történtek, az angol felfogásnak megfelelően. Az új váló és csódtörvény viszont modern és már életbe lépett.

— A hollandi zsidóság cionista munkája. Haga. A németalföldi cionista szervezet most adta ki évi jelentését az 1935—36 évről. Bevezelőben foglalkozik a cionista szervezet munkájával, a palesztinai helyzettel és azután az egyes részletrészekre tér ki. 300 taggal szaporodott a tagok száma, jelenleg 3487 fizető tagja van a hollandiai cionista szervezetnek. Különösen sikeres volt az 1936 márciusában lefolytatott sékelekció. A hebraizáció munkája is erősödött, különösen az ifjusági szervezetek fejlődtek ki e téren érdemes munkát. A hachsera mozgalom is eredményes volt és a Palesztinai hivatal is minden tekintetben megtette kötelességét. Az elmúlt évben a hachserával 42 nőilen munkás ment ki, 30 leány, 21 házaspár, 66 tőkés, öt Wionövendék és öt fiu és egy fiatal leány. A tőkésök kivándorlása a többiek számához viszonyítva, Hollandiában igen magas, 38%, holott a többi országokban 10—11%. A gazdasági helyzet még mindig nem olyan, hogy a zsidó alapokra való gyűjtési akciók, sokkal nagyobb eredményt mutassanak fel. De még így is elég lényeges az emelkedés, az 5696 évben 39.713 holland forint volt, még az előző évben körülbelül 7000 forinttal kevesebb. December 26 és 27 én országos konferenciát tartott a németalföldi cionista szervezet, új vezélőseggel választott és a jövőbeni munkálatai irányvonalát fektették le.

— A Wizo munka Zvolenben (CSR). A Wizo elnökeinek Fleischman Gizeinek látogatása Bratislavából, nagy érdeklődést keltett. A Wizo munkája nepről-napra erősödik. A legutóbbi kultürestélyen igen nagy volt az érdeklődés és nagy közönség hallgatta végig, Frieder főrabbinak és Singer tükárnak előadásait. Az ezt követő Mifal Bizzaron akció levezetése is szép eredményeket mutatott fel. A chanuka estély, amelyet a Grand hotel termében tartottak, szintén nagyszíterű volt. Az est jövedelmét szegény gyermekek ruhaakciójára fordították.

— Jaffa városa beperelte Tel-Aviv városát. Tel Aviv. Jaffa város tanácsa elhatározta, hogy beperli Telavivot, emiért a város vízzel látja el Schapiro és Florentin nevű jaffai városrészeket.

Ha Brasovba jön és jól akar étezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. kóser vendéglőt, a Strada Voevod Mihai 13, et. II. szám alatt.

Zsidó humor

A KICSI SZIV
Az egyik ardeali rossz szivéről ismert iparvezérnek a szivével támadt valami bellemellensége és kezelésre jár. Erről beszélget két tisztviselője.
— Nem fog neki sokba kerülni a kezelés — mondja az egyik.
— Honnan tudod?
— Na hallod, mit lehet egy ilyen kis szivért felszámítani?

LEGFELJEBB MELLÉD FEKHETEM
Két vendég jött el egy szüdből, ahol aleposan felömlöttek a garatra és berugva botorkálnak hazá. Utközben persze nagyon bizonytalanul lépegetnek, véül az egyik elvágódik. Ott fekszik a sárban, nem tud felkelni.
— Hé Mejsi, seccis rajtam, csak nem hagysz itt feküdni a sárban? Emelj fel.
— Felemelni nem tudak, legfeljebb annyit tehetek érdekedbe — hogy melléd fekszem.

ŐSZINTE VÁLASZ
Az anya: (sőtét arccal) Dávid! Én két süteményt hagytam a tányéron és most csak egyet találok ottan. Meg tudod ezt magyarázni?
Dávid: Igenis, olyan sőtét volt, amikor arra mentem, hogy nem láthattam a másik darabot.

ROTHSCHILDNAL
Két snorrer lötette magában, hogy megpumpolja Rothschildot. Amikor a palotához érnek azt mondja az egyik:
— Tudod mit? Menj be, én majd idekint várok. Jól van. — Az első bemegy s nyomtan elmondja a kcmornyiknek, mi járatban van.
— Alamizsnáért jött? Menjén a pénztárhoz!

A snorrer elmegy a pénztárhoz, elmondja neki a nyomoruságát, a pénztáros cédulát vesz elő, ráír valamit s elküldi a titkárhoz. A titkár elolvassa a cédulát, egy friskepot vesz elő, ráírkant valamit s elküldi vele a snorrerrel a vezérlikárhoz. Ez megint visszatüldi egy új cédulával a pénztárhoz s egy órai ide-oda vándorlás után végre megállapodik a vezérlikárnál, aki elveszi a cédulát, széltépi s rászól a snorrerre:

— Mars ki:
Kint a türelmetlen kollega rárohan:
— No, mit kaptál?
— Kapni nem kaplam semmit: de olyan rend von ennél a Rothschildnál, amilyen világeletemben nem láttam!

PESZACHI SZÉL . . .
Dr. Kikeresztelkedett öméltsősége, az ismert bankvezér reggel becsengeti az inasát és azt mondja:
— Zsán, nézze meg milyen idő van kint?
Zsán kimegy és pár perc múlva némi maliciával jelenti:
— Napsütés, egy kis peszachi széllal.

NEM SOKÁIG LESZ ITHON
A szegény inkosszans beállt egy házba, shova már sokat járt eredménytelenül. A főnyitnak neki és megkérdi:
— Ithon van a nagységos ur?
— Igen — feleli a szobalány — de már nem sokáig.
— Miért?
— Mert egy óra múlva temetik . . .

EGY ZSIDÓ ÉS EGY SKÓT BESZÉLGETNEK
— Bárhová mehetek az egész világon — mondja a zsidó — mindenütt fog zsidót találni.
— De az Északi sarkon nem, arról biztosíthatom Önt — válaszolta a skót, akinek fajtája szintén nagyon elterjedt a világon.
— Hogyan — kérdezte erre a zsidó — hát nem tudja, hogy ott vannak a Spitzbergék?